

QURBAN BAYRAMINIZ MÜBARƏK!

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 149 (8742) BAZAR, 18 iyul 2021-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Ilham Aliyev

Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrik

Hörmətli həmvətənlər!
Sizi və ölkəmizin hüdudlarından kənarında yaşayan bütün soydaşlarımızı dünya müsəlmanlarının birlik, həmrəylik və qardaşlıq rəmzi olan müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə ürkədən təbrik edir, hər birinizə ən səmimi arzu və diləklerimi yetirirəm.
İnsanları humanizmə, mərhəmətə və vəhdətə dəvət edən Qurban bayramında müsəlmanlar Haqq yolunda, nəci bənzər amallar uğrunda hər cür fədakarlığa hazır olduqlarını nümayiş etdirir, Ulu Yaradana yaxınlığın sevincini yaşayırlar.

Bəşər mədəniyyətinin möhtəşəm mərhələsini təşkil edən İslam sivilizasiyası xalqımızın dünyagörüşünün formalaşmasında və milli-mədəni inkişafında müstəsna rol oynamış, müxtəlif İslam adət-ənənələri və mədəni-əxlaqi dəyərləri Azərbaycanda hər zaman uca tutulmuşdur. İslam dünyasının tarixi-mədəni mərkəzlərindən biri kimi Azərbaycan dünya mədəniyyətinə və elmi-fəlsəfi fikrinin inkişafına misilsiz töhfələr bəxş etmişdir.

Öziz bacı və qardaşlarımız!
Vətənimizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş qəhrəman övladlarımızın nurlu xatirəsini bu mübarək bayram günlərində dərin ehtiramla yad edirik. Xalqımız şəhidlərimizin şərəfli adını heç zaman unutmayacağıq, onların ailələri və qazilərimiz dövlətin daimi diqqət və qayğısı ilə əhatə olunacaqdır. Əminəm ki, ölkəmizin rifahı, firavanlığı üçün edilən dualar, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını doğruduğu Qələbə ovqatı və Allaha şükranlıq hissi ilə kəsilən qurbanlar cəmiyyətimizdə milli-mənəvi həmrəylik ruhunu daha da gücləndirəcək, xeyirxah əməllərin, şəfqət və mərhəmət duyğularının təntənəsinə çevriləcəkdir.

Dua və niyyətlərinizin Tanrı dərgahında qəbul olunması diləyi ilə bir daha hamınıza xoşbəxtlik, ailələrinizə əmin-amanlıq, sülflərinizə bol ruzi-bərəkət arzulayıram.

Qurban bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 iyul 2021-ci il

Milli məfkurənin keşiyində

İyul ayının 22-də Azərbaycan milli mətbuatının yaranmasının 146-cı ildən tamam olur. Bütün ömrünü və fəaliyyətini xalqın maariflənməsinə həsr edən Həsən bəy Zərdəbinin təsis etdiyi "Əkinçi" qəzetinin 1875-ci ilin 22 iyul tarixində ilk sayının işıq üzü görməsi ilə əsas qoyulan milli mətbuatımız hələ XIX əsrin sonu və XX əsrin əvvəllərində böyük inkişaf yolu keçmiş, xalqımızın milli oyanışında mühüm rol oynamışdır.

"Əkinçi"nin cəmi 56 nömrəsi işıq üzü görmüşdür. Lakin onun təməlini qoyduğu mətbuat ənənələri daim müxtəlif ideyaların qarçısı kimi çıxış etmiş, xalqımızın ən ulu arzularının reallaşmasına, onun müstəqillik amalinin güclənməsinə öz töhfəsini

vermişdir. Bütövlükdə Azərbaycan mətbuatı yarandığı dövrlərdən başlayaraq maarifpərvər ziyalıların müxtəlif ideyalarının cəmiyyətdə nüfuz qazanmasına, xalqımızın mənəvi dəyərlərinin tərqişinə, milli şüurunun və mədəniyyətinin formalaşmasına, sonrakı mərhələlərdə isə müstəqillik hisslərinin güclənməsinə xidmət etmişdir.

Azərbaycan xalqının 1918-ci ildə dövlət müstəqilliyinə nail olması ilə milli mətbuatımızın da inkişafında yeni mərhələ başlandı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti demokratik dəyərlər üzərində bərqərar olduğu üçün mətbuat da azad idi. Cümhuriyyətin ömrünün qısa olmasına baxmayaraq, həmin dövrdə milli mətbuatımız öz fəaliyyəti ilə müstəqilliyə layiqli töhfələr verdi, mədəni və mənəvi dəyərlərin inkişafına, milli şüurun formalaşmasına böyük xidmət göstərdi.

Ardı 6-cı səh.

Qarabağın dirçəlişi abad yollardan başlayır

Çox çəkməyəcək, ermənilərin işğal zamanı viran qoyduqları yollardan əsər-əlamət qalmayacaq

Məlumdur ki, bütün müharibələr böyük dağıntılara səbəb olur. Atılan mərmilər, raketlər illərlə insan zəhməti ilə qurub-yaradılanları bir anda məhv edir, cənnəti cəhənnəmə çevirir. Bu, döyüşlərin acı nəticəsidir. Erməni vandalları isə üst-üstə heç bir müharibə qaydalarına sığmayan vəhşiliklə də fərqlənilir. Onlar dağıda bilmədiklərini tarmar ediblər, buna macal tapmayanda isə yandırırırlar.

Təsədüfi deyil ki, müharibədən sonra həmin ərazilərə gedən, hətta ermənilərə rəqəb bəsləyən diplomat və jurnalistlər belə, "mədəni" və "qədim" xalqın törətdiyi vəhşiliklərdən dəhşətə gəlirlər. Çünki yaşayış evləri, tarixi və mədəni abidələrlə yanaşı, sosial infrastruktur da dağıdılmış, yerlə yeksa edilmişdir.

Odur ki, Prezident İlham Əliyev döyüşlər başa çatan kimi məhv olmuş infrastrukturun bərpa edilməsi ilə yanaşı, yeni layihələrin icrası barədə də göstəriş verdi. Ardınca həmin layihələrin icrası üçün vəsait ayırdı, xarici şirkətləri bu quruculuq işlərinə dəvət etdi. Qarabağa sərmayə qoymaq istəyən həm yerli, həm də xarici şirkətlərə az deyildi. Çünki Azərbaycan etibarlı tərəfdaş olduğunu çoxdan sübut etmişdir.

Ardı 9-cu səh.

Xeyirxahlıq nümunəsi

Qurban bayramı dünya müsəlmanlarının mənəvi-ruhi birliyinin təcəssümüdür

Allaha sonsuz sevgi, onun qüdrətinə dərin inam və iman işığından doğan mübarək Qurban bayramı bu il Azərbaycanda bir başqa coşqu, bir başqa təmtəraqqa qeyd olunur.

Neçə illər idi ki, bu müqəddəs gündə dualar edir, növbəti bayramı özəli dedə-baba yurdunda Qarabağda qeyd etmək üçün Tanrıya qurbanlar kəsirdik.

Ardı 7-ci səh.

Cari ilin yanvar-iyun aylarında ölkə üzrə 23,1 milyard manatlıq sənaye məhsulları istehsal edilmişdir. Bu dövrdə sənayenin qeyri-neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 16,6 faiz artmışdır.

Sənaye məhsullarının 62,6 faizi mədənçixarma, 31,3 faizi emal, 5,2 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, 0,9 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuşdur. Mədənçixarma sektorunda əmtəəlik neft hasilatı 3,7 faiz azalmış, əmtəəlik qaz hasilatı isə 8,8 faiz artmışdır.

Emal sektorunda ecazaçılıq məhsullarının istehsalı 3,1, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 2,5, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 2,2 dəfə, tütün məmulatlarının istehsalı 80,8, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri 78,2,

Sənayenin qeyri-neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 16,6 faiz artmışdır

elektrik avadanlıqlarının istehsalı 60,6, maşın və avadanlıqların istehsalı 48,3, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 48,1, tikinti materiallarının istehsalı 40,2, kağız və karton istehsalı 34,2, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 29,7, ağacın emalı və ağacdan məmulatların istehsalı 24, geyim istehsalı 10,7, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 9,4, qida məhsullarının istehsalı 8,1, neft məhsullarının istehsalı 5,5, hazır metal məmulatlarının istehsalı 3,4 faiz artmışdır.

«Delta» nədən əmələ gəlib

Alimlər sübut ediblər ki, bu ştammdan da qorunmağın yeganə yolu peyvəndlənməkdir

Son vaxtlar dünyada sayıya dolanır ki, COVID-19-un "Delta" variantı və koronavirusun digər mutasiyaları vaksinasıya nəticəsində əmələ gəlib. Bəs mütəxəssislərin bununla bağlı fikirləri nədir?

Böyük Britaniyada koronavirusa yoluxanların sayı artır və yoluxma hallarının 95 faizində söhbət "Delta" ştammdan gedir. Amma məsələ bundadır ki, Böyük Britaniya əhalisinin üçdə ikisi artıq vaksin olunmuşdur. Elə isə bunun necə baş verdiyi sualı yaranır. Vaksina

siya əleyhdarları məhz bu faktıdan istifadə edirlər və sosial şəbəkələrdə sayıqlar yayırlar ki, koronavirusun mutasiyası və onun "Delta" variantının peyda olması peyvəndlənmənin nəticəsidir.

Bəs əslində yeni variantlar necə əmələ gəlir?

Deməli, viruslar çoxalmaq üçün öz genetik informasiyalarını hüceyrəyə ötürürlər. Hər bir reproduksiya zamanı cüzi səhvlər baş verir və bu səhvlər virusun genetik kodunu dəyişir. Beləliklə, o, daim mutasiyaya uğrayır. Bu, normaldır. Bəzi mutasiyalar virusu vaksina

qarşı daha dayanıqlı edir, digərləri isə, əksinə, zəiflədir. Lakin təkamül prosesində ən güclü variant qalib gəlir. Koronavirusla bağlı ən çox yoluxdurucu variantlar, məsələn, "Delta" daha az təhlükəli formaları sıxışdırılır.

Söz ki, yenidən "Delta"dan düşdü, bilirdik ki, koronavirusun bu variantının dəqiq funksiyaları elmi cəhətdən hələ öyrənilməmişdir. Ancaq o məlumdur ki, mutasiyalar virusu insan hüceyrələrinə daha asan yapışmağa və bəzən immunitet reaksiyalarını "aldatmağa" imkan yaradır.

Ardı 9-cu səh.

Azərbaycan Olimpiya Oyunlarında: 6 iştirak, 44 medal

İyulun 23-də Yaponiyanın paytaxtı Tokioda 32-ci Yay Olimpiya Oyunları start götürəcək. "Tokio-2020"də 12 mindən çox idmançı 339 medal dəsti uğrunda mübarizə aparacaq. Bundan əvvəl çıxış etdiyi Yay Olimpiya Oyunlarında böyük nəticələrə imza atan Azərbaycan təmiri 44 idmançı ilə yollarını. Ümumiyyətlə, atletlərimiz çıxış etdikləri son 6 olimpiyada çox möhtəşəm tarixi zəfərlərə imza atıblar. Onları bir daha xatırlamaq yerinə düşərdi.

Bax: səh. 12

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı bəndini rəhbər tutaraq **qərar alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 17, № 5, maddə 279; 2002, № 5, maddə 236; 2003, № 1, maddələr 23, 24, № 6, maddə 279; 2004, № 7, maddə 505, № 8, maddə 598, № 10, maddə 761; 2005, № 4, maddələr 277, 278; 2006, № 2, maddə 64, № 12, maddə 1006; 2007, № 1, maddələr 3, 4, № 2, maddə 68, № 5, maddə 439, № 6, maddə 560, № 7, maddə 712, № 8, maddə 756; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddə 602, № 12, maddə 1046; 2009, № 6, maddə 402; 2010, № 2, maddə 75, № 4, maddə 276; 2011, № 6, maddələr 471, 476, № 7, maddələr 583, 619, № 12, maddələr 1096, 1105; 2012, № 5, maddə 411, № 6, maddə 511; 2013, № 5, maddə 472, № 6, maddə 625, № 11, maddələr 1266, 1307; 2015, № 6, maddə 677, № 12, maddə 1435; 2016, № 5, maddə 836, № 6, maddə 1016, № 11, maddələr 1761, 1763, № 12, maddə 2047; 2017, № 2, maddə 155, № 4, maddə 523, № 5, maddələr 706, 750, № 11, maddələr 1935, 1975; 2018, № 5, maddə 879, № 8, maddə 1672, № 11, maddələr 2209, 2225, № 12 (I kitab), maddələr 2524, 2534; 2019, № 1, maddə 23, № 5, maddələr 792, 812, № 7, maddə 1197, № 12, maddələr 1897, 1907; 2020, № 7, maddə 832, № 11, maddə 1333; 2021, № 4, maddə 300) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 93-cü maddənin üçüncü cümləsindən "tərəfləri dəvət etmədən" sözləri çıxarılın;

1.2. 10-cu maddə üzrə:

1.2.1. aşağıdakı məzmununda 10.8-1-ci maddə əlavə edilsin:

"10.8-1. Bu Məcəllənin 159, 269, 280, 284-5, 394-1, 397.2, 403-1.6, 414.1, 422, 431-3 və 437-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda işlər yazılı icraat qaydasında, yəni məhkəmə iclası keçirilmədən və tərəflər izahatın dinlənilməklə üçün çağırılmadan baxılır. Bu Məcəllənin 394-1, 397.2 və 414.1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmənin qərarına əsasən işə məhkəmə iclasında baxıla bilər."

1.2.2. 10.10-cu maddədən "və şəxsi tələqatır" sözləri çıxarılın;

1.3. 10-1-ci maddə üzrə:

1.3.1. 10-1.3-cü maddəyə "məhkəmə icraatı" sözlərindən sonra " , habelə "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin təbii olduğunu məhkəmələrdə müli işlər üzrə məhkəmə icraatı" sözləri əlavə edilsin;

1.3.2. 10.1-4-cü maddə ləğv edilsin;

1.3.3. 10.1-5-ci maddədə "və 10.1-4-cü maddələrində" sözləri "maddəsinin" sözü ilə əvəz edilsin;

1.3.4. aşağıdakı məzmununda 10-1.9-cu maddə əlavə edilsin:

"10-1.9. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin təbii olduğunu məhkəmələrdə məhkəmə icraatının aparılması zamanı işdə iştirak edən şəxslər onların, onların poçt ünvanlarının, istifadələrində olan elektron poçt ünvanlarının, mobil telefon nömrələrinin "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yerləşdirilməsi işə baxan məhkəmə tərəfindən təmin edilir."

1.4. Aşağıdakı məzmununda 10-2-ci maddə əlavə edilsin:

Maddə 10.2. Məhkəmə icraatının videokonfrans əlaqə sisteminin istifadə edilməklə həyata keçirilməsi

10-2.1. Məhkəmə aşağıdakı hallarda məhkəmə icraatını işdə iştirak edən şəxs, onun nümayəndəsinin (qanuni nümayəndəsinin), vəkilin, şahid, ekspertin, mütəxəssisin, tərcüməçinin məhkəmənin iclas zalında bilavasitə iştirak etmədən videokonfrans əlaqə sisteminin istifadə edilməklə həyata keçirə bilər:

10-2.1.1. işdə iştirak edən şəxslər, onların nümayəndələri (qanuni nümayəndələri), vəkil, şahid, ekspert, mütəxəssis, tərcüməçi, tərcüməçi ölkədən kənarə və ya ölkə daxilində başqa şəhərdə (rayonda) olmaqla, üzvlü səbəbdən onların məhkəmə iclasında şəxs iştirak etməsi mümkün olmadıqda;

10-2.1.2. tərəflərdən hər hansı birinin bu Məcəllənin 255.0.1-255.0.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş səbəblərdən məhkəmə iclasında şəxs iştirak etməsi mümkün olmadıqda və iş üzrə icraat dayandırılmadıqda;

10-2.1.3. işdə iştirak edən şəxslər, onların qanuni nümayəndələri və şahidlərinin əzəliqənd məhrum etmə və ya həbs yerlərində saxlanılması səbəbindən məhkəmə iclasında şəxs iştirak etməsi mümkün olmadıqda;

10-2.1.4. təbii və ya texnogən qəzalar, epidemiyə, fəvqəladə, hərbi vəziyyət və ya qarşısınılmaz qüvvənin təsiri nəticəsində işdə iştirak edən şəxslər, onların nümayəndələri (qanuni nümayəndələri), vəkil, şahid, ekspert, mütəxəssis, tərcüməçi müvafiq icraatda bilavasitə iştirak edə bilmədikdə;

10-2.1.5. məhkəmə icraatının lüzumsuz uzadılmasının qarşısını alınması məqsədilə digər hallarda.

10-2.2. Məhkəmə icraatının videokonfrans əlaqə sisteminin istifadə edilməklə həyata keçirilməsi üçün məhkəmə öz təşəbbüsü ilə və yaxud tərəflərinin əsaslandırılmış vəsəti əsasında müvafiq qərardə qəbul edir.

10-2.3. Məhkəmə icraatı videokonfrans əlaqə sisteminin istifadə edilməklə keçirildikdə təbii edilən texniki vasitələr əsasında və görüntünün keyfiyyətini və real vaxt rejimində məhkəmə iclas zalına ötürülməsini, icraatın aşkarlığı və digər əsas prinsip və şərtlərinə riayət edilməsini, habelə informasiya təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

10-2.4. Videokonfrans əlaqə sisteminin istifadə edilməklə həyata keçirilən məhkəmə iclaslarının və prosesual hərəkətlərin videoyazısı aparılması, videoyazıya uyğun olaraq protokol tərtib edilməsi və videoyazı elektron daşıyıcıda işə əlavə edilməlidir."

1.5. 13-cü maddə üzrə:

1.5.1. adından "normativ" sözü çıxarılın;

1.5.2. 13.1-ci maddəyə "hüquqi aktlara," sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikasının tərəfdar olduğu beynəlxalq müqavilələrə," sözləri əlavə edilsin və həmin maddədə " , habelə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar olduğu beynəlxalq müqavilələrə" sözləri "və normativ xarakterli aktlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.6. 19-cu maddə üzrə:

1.6.1. adından "və hakimi etiraz etmək üçün əsaslar" sözləri çıxarılın;

1.6.2. 19.1-3-cü maddəyə "işin" sözdən sonra "məhiyyətli üzrə" sözləri əlavə edilsin və maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin;

1.6.3. aşağıdakı məzmununda 19.1.4 - 19.1.7-ci maddələr əlavə edilsin:

19.1.4. o, əvvəllər tərəflərdən birinin nümayəndəsi, yaxud vəkil olmuşsa və ya işdə şahid, ekspert, mütəxəssis, tərcüməçi, məhkəmə iclasının kətəbi kimi iştirak etmişə;

19.1.5. o, məhkəmədə baxılan mübahisə üzrə əvvəllər tərəflər arasında mediya prosesinde mediator kimi iştirak etmişdirə;

19.1.6. o, tərəflərdən biridirsə və ya tərəflərdən birinin və yaxud onun nümayəndəsinin və ya vəkilinin qohumudursa və ya qohumu olmuşsa;

19.1.7. onun şəxsən, bilavasitə və ya dolay yolla işin nəticəsində maraqlı olmasına, obyektivliyinə və tərsizliyinə dair şübhə doğuran kifayət qədər əsas varsa."

1.6.4. 19.2-ci maddə ləğv edilsin;

1.7. 23-cü maddə üzrə:

1.7.1. 23.2-ci maddədə "tərkibinə" sözü "hakimlərinə ayrı-ayrılıqda" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.7.2. aşağıdakı məzmununda 23.5-ci maddə əlavə edilsin:

"23.5. Apellyasiya instansiyası məhkəməsinin bütün məhkəmə tərkiblərinə ayrı-ayrılıqda edilmiş etiraz təmin edilmişə, bu halda iş kassasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən başqa apellyasiya instansiyası məhkəməsinə verilir."

1.8. Aşağıdakı məzmununda 24.3-cü maddə əlavə edilsin:

"24.3. Məhkəmə mübahisənin məhkəmə aidiyyəti ilə əlaqədar məsələlərini arızanın məhkəmənin icraatına qəbul edilməsi zamanı yoxlamalıdır."

1.9. 28-ci maddədə "məhkəmələr" sözləri "Azərbaycan Respublikasının məhkəmələri bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş aidiyyət qaydalarına uyğun olaraq" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.10. 32.7-ci maddənin üçüncü cümləsində "kassasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən iş bir məhkəmədən başqasına verilir" sözləri "iş onu baxmağa qəbul etmiş məhkəmənin əsaslandırılmış qərardadı ilə kassasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilir və aidiyyət məsələsi həmin məhkəmə tərəfindən həll edilir" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.11. 35.3-cü maddəyə "iddia," sözdən sonra "ərazi" sözü əlavə edilsin;

1.12. 36.8-ci maddə ləğv edilsin;

1.13. 39.1-ci maddədə "Tikintiyə, qurğuya, torpaq sahəsinə" sözləri "Daşınmaz əşyaya" sözləri ilə, "tikintinin, qurğunun, torpaq sahəsinin" sözləri hər iki halda "daşınmaz əşyanın" sözləri ilə, "sahibkarın" sözü "mülkiyyətçinin" sözü ilə əvəz edilsin;

1.14. 40-cı maddə üzrə:

1.14.1. 40.2-ci maddənin birinci cümləsindən "mübahisəli" sözü çıxarılın;

1.14.2. 40.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"40.3. Saziş tərəflər arasında fəvqəladə vəsə verəcək konkret mübahisə ilə bağlı əvvəlcədən, habelə məhkəmənin icraatında olan müəyyən məhkəmə işi ilə bağlı həmin iş üzrə məhkəmənin hazırılıq iclası keçirilməkdə başlanıla bilər."

1.15. 45-ci maddə üzrə:

1.15.1. adında "aidiyyətli" sözü "ərazi aidiyyəti" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.15.2. 45.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"45.1. Məhkəmə mübahisənin ərazi aidiyyəti ilə əlaqədar məsələləri arızanın məhkəmənin icraatına qəbul edilməsi zamanı yoxlamalıdır. Ərazi

aidiyyəti ilə bağlı məsələlərə məhkəmə tərəfindən onun öz təşəbbüsü və ya işdə iştirak edən şəxslərin əsaslandırılmış vəsəti ilə baxılır."

1.15.3. 45.2-ci maddədə "Mübahisənin məhkəməyə aid olmaması və ya işin başqa məhkəməyə verilməsi məsələləri barədə hakim" sözləri "Məhkəmə mübahisənin ərazi aidiyyəti ilə bağlı" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.16. 49.5-ci maddədən " , inzibati" sözü çıxarılın;

1.17. 50.1-ci maddənin ikinci cümləsindən "vəzifəli şəxslər," sözləri çıxarılın;

1.18. 51.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"51.3. Başqa cavabdeh işə məhkəmə tərəfindən iddiaçının yazılı vəsəti əsasında və ya məhkəmənin başqa cavabdehinin calb edilməsinə dair təklifinə iddiaçının yazılı razılığı əsasında işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər calb edilir. Məhkəmə baxışı zamanı başqa cavabdehin işə calb edilməsinə o halda yol verilir ki, bunun üçün əsaslar məhkəmə baxışı gedişində əmələ gəlmiş olsun və ya iddiaçı bu hərəkətlərin işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər edilməsindən ondan asılı olmayan səbəblərə görə mümkün olmadığı əsaslandırın."

1.19. 53-cü maddənin mətni aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"İddiaçı işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər iddianın əsası və ya predmetini dəyişməyə, iddia tələbinin həcmi artırmağa və ya azaltmağa haqlıdır. Məhkəmə baxışı zamanı iddianın əsası və ya predmetini dəyişməyə, iddia tələbinin həcmi artırmağa və ya azaltmağa o halda yol verilir ki, bunun üçün əsaslar məhkəmə baxışı gedişində əmələ gəlmiş olsun və ya iddiaçı bu hərəkətlərin işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər edilməsindən ondan asılı olmayan səbəblərə görə mümkün olmadığını əsaslandırın."

1.20. 54.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"54.1. İddia tələb hüququ olmayan şəxs tərəfindən verildikdə və ya iddiağa cavab verməli olmayan şəxsə verildikdə məhkəmə işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər iddiaçının yazılı razılığı ilə iddiaçını və ya cavabdehi əsl iddiaçı və ya cavabdeh ilə əvəz bilər. Məhkəmə baxışı zamanı iddiaçının və ya cavabdehin əsl iddiaçı və ya cavabdeh ilə əvəz edilməsinə o halda yol verilir ki, bunun üçün əsaslar məhkəmə baxışı gedişində əmələ gəlmiş olsun."

1.21. 55.1-ci maddədə "məhkəmə qətnamə çıxarana qədər" sözləri "işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.22. 57.1-ci maddədən "iş üzrə birinci instansiyası məhkəməsi tərəfindən" sözləri çıxarılın;

1.23. 60-cı maddədə "birinci instansiyası məhkəməsi" sözləri "məhkəmə" sözü ilə əvəz edilsin;

1.24. 71-ci maddə üzrə:

1.24.1. 71.1-cü maddə ləğv edilsin;

1.24.2. 71.5-ci maddədə "Etirazların" sözü "Bu Məcəllənin 71.1-71.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş şəxslərə verilən etirazların" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.25. 77.2-ci maddə ləğv edilsin;

1.26. 78-ci maddə üzrə:

1.26.1. 78.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"78.1. Sübutları işdə iştirak edən şəxslər tərəfindən birinci instansiyası məhkəməsinə işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər təqdim edilir. Məhkəmə baxışı zamanı sübutların təqdim edilməsinə o halda yol verilir ki, bunun üçün əsaslar məhkəmə baxışı gedişində əmələ gəlmiş olsun və ya işdə iştirak edən şəxslər işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşana qədər sübutların təqdim edilməsindən onlardan asılı olmayan səbəblərə görə mümkün olmadığını əsaslandırın."

1.26.2. aşağıdakı məzmununda 78.1-1-ci maddə əlavə edilsin:

"78.1-1. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin təbii olduğunu məhkəmələrdə bu Məcəllənin 10-1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada aparılan elektron məhkəmə icraatı zamanı işdə iştirak edən şəxslər yazılı sübutları yalnız "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yaradılan elektron kabinet vasitəsilə təqdim edir. Bununla bəla bu qaydada təqdim olunmuş yazılı sübutun haqqılıyını şübhə doğurarsa, məhkəmə həmin yazılı sübutun əslinin və ya lazımı qaydada təsdiq olunmuş surətinin təqdim olumasını tələb edə bilər."

1.26.3. 78.4-cü maddədə "iki yüz iyirmi" sözləri "iki min" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.27. 79.3-cü maddəyə "ekspertlər" sözdən sonra " , mütəxəssislər" sözü əlavə edilsin;

1.28. 89.3-cü maddədə "Lazımı" sözü "Yazılı" sözü ilə əvəz edilsin;

1.29. 95.3-cü maddədən "10.9" və "sözləri çıxarılın və həmin maddədə "maddələrinin" sözü "maddəsinin" sözü ilə əvəz edilsin;

1.30. 97.1-ci maddənin birinci cümləsində "şəxsin" sözdən sonra "ya" zili qaydada verilən əsaslandırılmış" sözləri əlavə edilsin;

1.31. 101.1-ci maddənin birinci cümləsində "172.2-ci" sözləri "172.1.1-ci" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.32. 106-cı maddə üzrə:

1.32.1. 106.3-cü maddənin ikinci cümləsində "Faktın" sözü "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin təbii olduğunu məhkəmələrdə məhkəmə iclaslarının fəsiləsiz audio yazısının aparıldığı hallar istisna olmaqla faktın" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.32.2. 106.4-cü maddədən "həqiqi" sözü çıxarılın;

1.33. 108.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"108.1. Mülki məhkəmə icraatında dövlət rüsumu aşağıdakı hallarda ödənilir:

108.1.1. iddia arızası verildikdə;

108.1.2. iddianın predmetinə dair müstəqil tələb irəli sürən üçüncü şəxslər işə qoşulmaq barədə ərizə verildikdə;

108.1.3. xüsusi icraat qaydasında baxılan işlər üzrə ərizə verildikdə;

108.1.4. məhkəmə əmri haqqında ərizə verildikdə;

108.1.5. müvəqqəti təminat tədbiri barədə ərizə verildikdə;

108.1.6. iş üzrə icraatın xitamı verilməsi, iddianın baxılmamış saxlanılması, məhkəmə cərimələrinin qoyulması, müvəqqəti təminat tədbirinin təbii və ya bundan imtina barədə qərardaldan şikayət verildikdə;

108.1.7. apellyasiya, kassasiya və ya əlavə kassasiya şikayəti verildikdə;

108.1.8. qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktlarına yeni açılmış hallar üzrə yenidən baxılması üçün ərizə verildikdə;

108.1.9. məhkəmə aktlarının surətləri təkrarən verildikdə;"

1.34. 112-ci maddə üzrə:

1.34.1. 112.4-cü maddədən ikinci cümlə çıxarılın;

1.34.2. aşağıdakı məzmununda 112.5-ci və 112.6-cı maddələr əlavə edilsin:

"112.5. İddianın qiyməti iddia arızası verilən vaxt mövcud olmuş bazar qiymətlərinə uyğun olaraq iddia arızasının icraatda qəbul edilməsi məhələsində müəyyən olunmalıdır."

112.6. İddianın qiyməti açıq-aşkar əmlakın bazar qiymətinə uyğun olmadıqda, onun dəyəri məhkəmə tərəfindən müəyyən olunur."

1.35. 113.1-ci maddədə "dövlət rüsumunun miqdar əvvəlcədən hakim tərəfindən müəyyən edilir" sözləri " , habelə iddianın qiyməti düzgün göstərilmediyi hallarda dövlət rüsumunun miqdar hakim tərəfindən müəyyən edilən iddia qiymətinə müvafiq hesablanır" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.36. 119.1-ci və 119.2-ci maddələrdə "münasib" sözü "mütənasib" sözü ilə əvəz edilsin;

1.37. 135.7-ci maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci və üçüncü cümlələr əlavə edilsin:

"Bu halda işdə iştirak edən şəxs məhkəmə iclasının vaxtı və yeri haqqında lazımı qaydada xəbərdar edilməsi hesab edilir. SMS-in işdə iştirak edən şəxsə çatdırıldığı vaxt barədə məlumat "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə qeyd edilir;"

1.38. 138.1-ci və 138.2-ci maddələrə "vəzifəli," sözdən sonra "işə şifahi və ya yazılı icraat qaydasında baxılması," sözləri əlavə edilsin;

1.39. Aşağıdakı məzmununda 139.3-cü və 139.4-cü maddələr əlavə edilsin:

"139.3. Məhkəmə bildirirində verilməsi apellyasiya və kassasiya şikayətinin qarşını ləğv edilməsinə yönəldiyi və ya şikayətdə ifadə olunmuş dəlillərə əsasən mübahisənin predmetinin bəzən müddətə olundu halda, mübahisələndirilmə hissə ilə bağlı işdə iştirak edən digər şəxslərin şikayət vermək hüquqlarından vaxtında istifadə etməmələrini, habelə dəlillərinin irəli sürmələrinin sonradan isfatafət vermə hüquqlarının aradan qaldırılması ilə nəticələnməyəcəyi olaraq izah edilməlidir."

139.4. İşə yazılı icraat qaydasında baxılması barədə bildirişdə bu Məcəllənin 139.2.1, 139.2.3-139.2.8-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş məlumat, apellyasiya və kassasiya instansiyası icraatında işə həmin işdə iştirak edən şəxslərə şikayətlərə dair onların etiraz və ya izahatlarının təqdim edilməsinə dair təklif göstərilməlidir;"

1.40. 149-cu maddə üzrə:

1.40.1. 149.2-2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"149.2.2. iddiaçının, onun nümayəndəsinin (əgər iddia arızasının nümayəndə təqdim edirsə), cavabdehin və işdə iştirak edən digər şəxslərin, şahidin və məhkəmə iclasına dəvət etmək istədiyini digər şəxslərin soyadı, adı, atasının adı (hüquqi şəxsə münasibətdə adı), şəxsiyyəti təsdiqləməyə imkan verən digər məlumatlar, yaşayış yeri və ya olduğı yer (həm faktiki, həm də rəsmi qeyd alındığı ünvanı), yazışmaları aparılmasını istəniləyini digər ünvan, olduğı halda - iş yerinin ünvanı, telefon nömrələri, o cümlədən mobil telefon nömrələri, elektron poçt ünvanı, cavabdehin və işdə iştirak edən di-

gər şəxslərin eyniləşdirmə məlumatları (şəxsiyyət vəsiqəsinin seriya nömrəsi və ya VÖEN, əcnəblərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici hüquqi şəxslərin və ya onların nümayəndəsinin eyniləşdirmə məlumatları)";

1.40.2. 149.2.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"149.2.3. iddianın predmeti və qiyməti, iddiaçının və ya arızanın tələbləri, onların öz tələblərinin əsası kimi istinad etdiyi fakt və hallar və onları təsdiq edən sübutların sıyahısı, iddia bir neçə cavabdehə verildikdə isə onların hər birinə qarşı yönələn tələb;"

1.41. 150-cü maddənin mətni aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"150.1. İddia arızasına aşağıdakı sənədlər əlavə edilir:

150.1.1. cavabdehələri və üçüncü şəxslərin sayına görə iddia arızasının surətləri (iddia arızası elektron formada verildiyi hal istisna olmaqla);

150.1.2. dövlət rüsumunun ödənilməsinə təsdiq edən sənəd;

150.1.3. iddia arızasının səlahiyyətli şəxs tərəfindən imzalanmış təsdiq edən sənəd (iddia arızası elektron qaydada verildiyi halda belə səlahiyyətli elektron imza ilə təsdiq edildiyi hal istisna olmaqla);

150.1.4. bu Məcəllənin 150.2-ci maddəsinə uyğun olaraq kommersiya mübahisələri üzrə işdə iştirak edən digər şəxslər tərəfindən iddia arızasının surətinin və ona əlavə edilmiş sənədlərin alınması haqqında sənəd;

150.1.5. iddia arızası elektron qaydada verildiyi hal istisna olmaqla, iddia arızasında göstərilən bütün yazılı sübutların işdə iştirak edən şəxslərin sayına görə surətləri;

150.1.6. müqavilə ilə və ya həmin kateqoriya mübahisələr üçün qanunda və nəzərdə tutulmuşsa, cavabdehlə mübahisənin məhkəməyə qədər və ya pretenziya qaydasında nizama salınmasına riayət edilməsi təsdiq edən sənəd (kommersiya mübahisələri üzrə həmin sənədlər bu Məcəllənin 150.2-ci maddəsinə uyğun olaraq verilir);

150.1.7. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, tərəflərin məhkəməyə müraciət etməzdən əvvəl mediasiya prosesinde iştirakı tələb olunduğı halda, həmin tələbə riayət edilməsini təsdiq edən sənəd.

150.2. Kommersiya mübahisələri üzrə elektron qaydada verilən iddia arızası və ona əlavə edilmiş sənədlər işdə iştirak edən digər şəxslərin "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yaradılmış elektron kabinetinə göndərilir və bu barədə məlumat elektron qaydada (elektron poçt və SMS vasitəsilə) onlara çatdırılır. Əgər sahibkar olan cavabdeh "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə qeydiyyatdan keçməmişə, bu halda kommersiya mübahisələri üzrə elektron qaydada verilən iddia arızası barədə bildiriş və "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə qeydiyyatdan keçmə qaydasına dair məlumat həmin şəxsin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) informasiya sisteminin yaradılması elektron kabinetinə göndərilir və bu barədə məlumat elektron qaydada (elektron poçt və SMS vasitəsilə) ona çatdırılır. Cavabdeh qeyri-rezident olduğı halda iddia arızası və ona əlavə edilmiş sənədlər onun nümayəndəsinin "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yaradılması elektron kabinetinə göndərilir.

150.3. İddiaçı ondan asılı olmayan səbəblərə görə hər hansı konkret sübutu iddia ilə birgə təqdim edə bilmədikdə, bunu iddia arızasında göstərməlidir;"

1.42. 151.3-cü maddədə "10" rəqəmləri "5" rəqəmi ilə əvəz edilsin;

1.43. 152-ci maddə üzrə:

1.43.1. 152.1.1-ci maddəyə "edilmədikdə" sözdən sonra "və ya bu Məcəllənin 150.1.1-ci maddəsində göstərilən sənədlər iddia arızasına əlavə edilmədikdə" sözləri əlavə edilsin;

1.43.2. 152.1.3-cü maddəyə "ərazi" sözdən sonra "və ya məhkəmə" sözləri əlavə edilsin;

1.43.3. 152.1.9-cü maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 152.1.10-cu maddə əlavə edilsin:

"152.1.10. kommersiya mübahisələri üzrə iddia arızası bu Məcəllənin 10-1.3-cü maddəsinin tələblərinə uyğun verilmədikdə;"

1.44. 153-cü maddə üzrə:

1.44.1. 153.2.1-ci maddəyə "qaydasında" sözdən sonra "və ya mülki məhkəmə icraatı qaydasında" sözləri əlavə edilsin";

1.44.2. 153.3-cü maddənin ikinci cümləsinə "qaydasında" sözdən sonra "və ya mülki məhkəmə icraatı qaydasında" sözləri, "orqana" sözdən sonra "və ya məhkəməyə" sözləri əlavə edilsin;

1.45. 154-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 154. İddia arızasına etiraz etmə

154.1. İşdə iştirak edən şəxs iddia arızasının surətini aldıqdan sonra 20 gün ərzində iddiaçı etirazını, qoyulmuş suallara cavablarını və ərizəyə əlavə olunmuş sənədləri münasibətini, həmçinin iddiaçı etirazını və ona əlavə olunmuş sənədlərin surətini iddiaçıya və məhkəməyə təqdim edir.

154.2. İddiaçı etirazda aşağıdakıları göstərməlidir:

154.2.1. etiraz

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 2-ci səh.

1.62. 175-ci maddə üzrə:
1.62.1. 175.1-ci maddədə "dinləməyə" sözü "öyrənməyə" sözü ilə əvəz edilsin;
1.62.2. 175.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"175.3. işə hakimlərin dəyişilmə tərkibində baxılır. Bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, işə sifahi dinləmələr keçirilməklə baxılır.,"
1.63. 177.3-cü maddədə "əlli beş" sözləri "beş yüz" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.64. 184-cü maddə üzrə:
1.64.1. 184.1-ci maddədən , onların bütün sübutları təqdim edib-ətməmələrini, iş materialları ilə tanış olub-olmalarını aydınlaşdırın" sözləri çıxarılınsın;
1.64.2. 184.2-ci maddədə "Hakimin işdə iştirak edən şəxslərə təklif etməsinə baxmayaraq, onların iddia ərizəsinə dair rəyi (etirazı) və ya əlavə" sözləri "İşdə iştirak edən şəxslərin iddia ərizəsinə etirazı və ya" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.64.3. 184.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"184.3. Hakimin yeni sübutun təqdim və ya tələb edilməsi barədə vəsatəti yalnız o halda təmin edir ki, bunun üçün əsaslar məhkəmə baxışı gedişində əmələ gəlmiş olsun və ya işdə iştirak edən şəxslər işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması yekunlaşsana qədər həmin vəsatətin verilməsinin onlardan asılı olmayan səbəblərə görə mümkün olmadığını əsaslandırın.,"
1.64.4. aşağıdakı məzmununda 184.5-ci maddə əlavə edilsin:
"184.5. İşdə iştirak edən şəxslərin vəsatətləri əsaslandırılmaldır. Hakim işin baxılmasını yubatmaq məqsədilə verilmiş vəsatətləri rədd edir.,"
1.65. 188-ci maddə üzrə:
1.65.1. 188.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"188.1. işə baxılmasının təxirə salınmasına məhkəmənin əsaslandırılmış qərarı ilə, qəbaqadan nəzərdə tutula bilməyən aşağıdakı müstəsna hallarda ləğv edilir:
188.1.1. işdə iştirak edən şəxslərdən hər hansı biri və ya tərcüməçi gəl-mədikdə;
188.1.2. iddianın əsasını və ya predmetini dəyişmək üçün ərizə verildikdə;
188.1.3. qarşılıqlı iddia verildikdə;
188.1.4. əlavə sübutlar təqdim və tələb etmək zərurəti yarandıqda;
188.1.5. işdə iştirak etməyə digər şəxs cəlb edildiyinə görə məhkəmə həmin iclasda işə baxılmasını qeyri-mümkün hesab etdikdə;
188.1.6. Bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş digər hallarda.,"
1.65.2. 188.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"188.3. işə baxılması 3 dəfədən artıq təxirə salına bilməz.,"
1.66. 190-cı maddə üzrə:
1.66.1. maddənin mətninin ikinci cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"Bundan sonra sədrlik edən iddianı və iddiaya etirazda göstərilmiş işin faktiki hallarını, işin mübahisəsiz hallarını və tərəflərin mübahisələndirdiyi halları, həmçinin tərəflərin təqdim etdiyi sübutları elan edir.,"
1.66.2. aşağıdakı məzmununda üçüncü cümlə əlavə edilsin:
"İşin marazından sonra sədrlik edən əlavələrin və ya dəqiqləşdirmələrin olub-olmamasını aydınlaşdırın.,"
1.67. aşağıdakı məzmununda 192.3-cü maddə əlavə edilsin:
"192.3. Uşaqların hüquq və mənafələri ilə bağlı mübahisələrin həlli zamanı mübahisə ilə mənafətlərinə toxunulan uşaqların fikrinin öyrənilməsi uşağın təhsil aldığı müəssisənin nümayəndəsinin iştirakı ilə aparılır. Zəruri halda həmin iclasda uşağın valideynləri, övladlığa götürülən, qayyum və ya himayəçi də iştirak edə bilər. Göstərilən şəxslər sədrlik edəninin icazəsi ilə uşağa suallar verə bilərlər.,"
1.68. 193-cü maddənin mətni 193.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 193.2-ci maddə əlavə edilsin:
"193.2. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə bu Məcəllənin 10-1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada aparılan elektron məhkəmə icraatında bu Məcəllənin 78.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada məhkəmənin tələbi əsasında işdə iştirak etməyən şəxslər tərəfindən təqdim olunmuş yazılı sübutlar, məhkəmə araşdırması gedişində təqdim olunmuş ekspert rəyi, mütəxəssisin məsləhəti, dövlət orqanlarını və yerli özünüidarə orqanlarının rəyləri, bu Məcəllənin 83-cü, 85-ci və 167.1.11-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada toplanmış yazılı sübutlar və ya onların müayinə protokolları, 105.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada toplanmış şahid ifadələri işə baxan məhkəmə tərəfindən elektron məhkəmə icraatı materiallarına əlavə edildikdən sonra tədqiq edilə bilər.,"
1.69. 200-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"Maddə 200. Şəxsi yazışmaların elan edilməsi
Şəxsi yazışmaların gizliliyini qorumaq məqsədi ilə bu yazışmalar yalnız onların ünvanlandığı şəxslərin razılığı ilə açıq məhkəmə iclasına açıqlana bilər. Əgər belə razılıq olmazsa həmin sübutların elan və tədqiq edildiyi məhkəmə iclasları qapalı keçirilir.,"
1.70. 209-cü maddə üzrə:
1.70.1. 209.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"209.1. Bütün sübutlar tədqiq edildikdən sonra, sədrlik edən işdə iştirak edən şəxslər və onların nümayəndələrinin bu barədə mövqeyini öyrənməklə iş üzrə halları tədqiqinin qurtardığını elan edir və məhkəmə çıxışlarına keçir.,"
1.70.2. 209.2-ci maddə ləğv edilsin;
1.71. 212-ci maddədən "yeni" sözü hər iki halda çıxarılınsın və həmin maddəyə "sübutlar" sözdən sonra "yenidən" sözü əlavə edilsin;
1.72. 214-cü maddə üzrə:
1.72.1. 214.2-ci maddədə "qətnamə" sözü "qətnamənin nəticə hissəsi" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.72.2. 214.4-cü maddənin üçüncü cümləsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"İşdə iştirak edən şəxslərin tələbi ilə qətnamənin giriş və nəticə hissələrini əks etdirən çıxarış elan olduğu gün həmin şəxslərə rəsmi qaydada verilir.,"
1.73. 215-ci maddədə "qətnaməni və yaxud onun" sözləri "qətnamənin" sözü ilə əvəz edilsin;
1.74. 216-cı maddə üzrə:
1.74.1. adından "və elan edilməsi" sözləri çıxarılınsın;
1.74.2. 216.4-cü maddə ləğv edilsin;
1.75. 217-ci maddə üzrə:
1.75.1. 217.3-cü maddədən "haqiqi" sözü çıxarılınsın;
1.75.2. aşağıdakı məzmununda 217.5-ci maddə əlavə edilsin:
"217.5. Bu Məcəllənin 10-1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məhkəmə icraatında işə baxan məhkəmə öz qətnaməsini yalnız elektron məhkəmə icraatı materiallarına əlavə edilməsi və məhkəmə iclasında tədqiq olunmuş sübutlarla əsaslandırın.,"
1.76. 218.2-ci maddədə "yeni halları aydınlaşdırmağı və ya əlavə sübutları" sözləri "halları əlavə olaraq aydınlaşdırmağı və ya sübutları əlavə olaraq" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.77. 220-ci maddə üzrə:
1.77.1. 220.3-cü maddədən "və ya mülahizələri" sözləri çıxarılınsın;
1.77.2. 220.4-cü maddənin birinci cümləsinə "qanun və" sözlərindən sonra "digər" sözü əlavə edilsin, həmin maddədə "normativ" sözü "digər" sözü ilə əvəz edilsin;
1.78. 222.2-ci maddədə "ziyan" sözü "faiz borcunu, zərər" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.79. 227.1-ci maddə ləğv edilsin və 227.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"227.2. Qətnamənin nəticə hissəsi elan edildikdən sonra əsaslandırılmış qətnamənin tərtib edilməsi 10 iş günü müddətində başa çatdırılmaldır.,"
1.80. 228-ci maddə üzrə:
1.80.1. adında "Qətnamədəki" sözü "Qətnamədə və qəraradda" sözü ilə əvəz edilsin;
1.80.2. 228.2-ci maddəyə "qətnamədə" sözdən sonra "və ya qəraradda" sözləri əlavə edilsin;
1.81. 229-cü maddə üzrə:
1.81.1. adına "qətnamə" sözdən sonra "və əlavə qəraradd" sözləri əlavə edilsin;
1.81.2. 229.1-ci maddəyə "iş üzrə qətnamə" sözlərindən sonra "və ya qəraradd" sözləri əlavə edilsin, "əlavə qətnamə" sözlərindən sonra "və ya əlavə qəraradd" sözləri əlavə edilsin;
1.81.3. 229.1.1-ci maddəyə "qətnamə" sözdən sonra "və ya qəraradd" sözləri əlavə edilsin;
1.81.4. 229.2-ci maddənin birinci cümləsinə "Əlavə qətnamənin" sözlərindən sonra "və ya əlavə qəraraddın" sözləri, "məsləyə qətnamənin" sözlərindən sonra "və ya qəraraddın" sözləri əlavə edilsin;
1.81.5. 229.2-ci maddənin ikinci cümləsinə "qətnamə" sözdən sonra "və ya əlavə qəraradd" sözləri əlavə edilsin;
1.81.6. 229.2-cü maddənin üçüncü cümləsində "əlavə qətnamənin çıxarılması məsələsinə" sözləri "məsləyə" sözü ilə əvəz edilsin;
1.81.7. 229.3-cü maddəyə "qətnamə" sözdən sonra "və ya əlavə qə-

rardad" sözləri əlavə edilsin, "qətnamədən" sözdən sonra "və ya əlavə qəraraddan" sözləri əlavə edilsin;
1.82. 230-cu maddə üzrə:
1.82.1. adına, 230.4-cü maddənin birinci cümləsinə, 230.5-ci maddəyə "Qətnamənin" sözdən sonra "və ya qəraraddın" sözləri əlavə edilsin;
1.82.2. 230.1-ci maddədə "i, apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən" sözləri "işdə iştirak edən şəxslərin ərizəsi əsasında" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.82.3. 230.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"230.2. Birinci instansiya və apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsi və ya qəraradı dəyişirsə və yeni məhkəmə aktı çıxarılsa, onun izah edilməsini iş üzrə son qətnaməni və ya qəraradı çıxarmış məhkəmə heyətə keçirir.,"
1.82.4. 230.3-cü maddəyə "Qətnamə" sözdən sonra "və ya qəraradd" sözləri əlavə edilsin;
1.82.5. 230.4-cü maddənin üçüncü cümləsində "qətnamənin izah edilməsi məsələsinə" sözləri "məsləyə" sözü ilə əvəz edilsin;
1.83. 233.1-ci maddədə "qəbul edildiyi" sözləri "işdə iştirak edən şəxslərə rəsmi qaydada verildiyi" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.84. aşağıdakı məzmununda 236-1-ci maddə əlavə edilsin:
"Maddə 236-1. İcrada dönüş
236-1.1. İcra edilməsi qətnamə ləğv edildikdə və işə yenidən baxıldıqdan sonra iddianın tamamilə və ya onun bir hissəsinin rədd edilməsi haqqında qətnamə, yaxud iş üzrə icraata xitam verilməsi, yaxud da iddianın baxılmamış saxlanması haqqında qəraradd çıxarıldıqda bu aktı qəbul etmiş məhkəmə icrada dönüş edilməsi barədə tədbirlər görməli, o cümlədən ləğv edilmiş qətnamə üzrə bir tərəfin xeyrinə alınanları digər tərəfə qaytarmalı, əmlakı qaytarmaq mümkün olmadıqda isə, həmin əmlakın dəyərini tutmalıdır. 236-1.2. Məhkəmə öz təşəbbüsü ilə icrada dönüş haqqında məsələyə baxmalı və iş üzrə icraatın yekunlaşdığı yeni qətnamədə, yaxud qəraradda onu həl etməlidir.
236-1.3. Məhkəmə ləğv edilmiş qətnamənin icrasında dönüş haqqında məsələni həl etməzsə, işdə iştirak edən şəxslərin, yaxud işdə iştirak etməyə cəlb edilməyən, lakin ləğv edilməsi qətnamə və ya qəraradd əsasında aparılmış icra onların hüquq və vəzifələrinə toxunan hallarda digər şəxslərin icrada dönüş məsələsinə ərizəsi üzrə məhkəmə qəraradd qəbul edir. Bu ərizəyə işdə iştirak edən şəxslər bəxərdar edilməklə, məhkəmə iclasında baxılır. Lakin həmin şəxslərin gəlməsinə məhkəmə qarşısında qoyulmuş məsələni həl etməyə mane olur.
236-1.4. İcrada dönüş haqqında məsələ üzrə məhkəmə qəraraddından şikayət verilir bilər.
236-1.5. İşə kassasiya, əlavə kassasiya, hüquq və əzadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar üzrə və qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktların yeni açılmış hallar üzrə yenidən baxılması üzrə məhkəmə icraatı qaydasında baxan məhkəmə, yeni qərar qəbul edərsə və ya iş üzrə icraata xitam verirsə, yaxud iddianı baxılmamış saxlayarsa, qətnamənin icrasında dönüş barədə məsələni həl etməli, yaxud da onu apellyasiya instansiyası məhkəməsinin həllinə verməlidir.
236-1.6. Bu maddənin müddəaları ilə müəyyən edilmiş qaydalar icra edilməsi məhkəmə qəraraddlarına münasibətdə müvafiq olaraq tətbiq edilir.,"
1.85. 254-cü maddə üzrə:
1.85.1. 254.1-ci maddədə "Hakim" sözü "Məhkəmə" sözü ilə əvəz edilsin;
1.85.2. 254.2-ci maddə ləğv edilsin;
1.86. 255.0-cü maddənin birinci abzasında "Hakim" sözü "Məhkəmə" sözü ilə əvəz edilsin;
1.87. 256.0-cü maddənin birinci abzasında "hallarda" sözü "müddətdə" sözü ilə əvəz edilsin;
1.88. 259-cü maddə üzrə:
1.88.1. 259.0.9-cü maddə ləğv edilsin;
1.88.2. 259.0.12-ci maddədə "150.0.1-150.0.3-cü" sözləri "150.1.2-ci və ya 150.1.3-cü" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.89. 261.0.1-ci maddəyə "məhkəmədə" sözdən sonra "və ya mülki məhkəmə icraatı qaydasında" sözləri əlavə edilsin;
1.90. 262.3-cü maddədə "İşin məhkəmə orqanlarına aidi olmaması nəticəsində və ya bu Məcəllənin 261.0.8-ci maddəsində" sözləri "Bu Məcəllənin 261.0.1-ci və ya 261.0.8-ci maddələrində" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.91. 265.4-cü maddədə "tərəfləri və digər şəxslərin hərəkətlərində" sözləri "proses iştirakçıların və ya digər şəxslərin əməllərində" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.92. 266-cı maddə üzrə:
1.92.1. 266.1-ci maddəyə "çıxardığı" sözdən sonra "müvafəqəti təminat tədbirinin tətbiqi və ya ləğvi barədə qəraradı həmin gündən gec olmayaraq, digər qəraradları isə" sözləri əlavə edilsin;
1.92.2. 266.3-cü maddədə "qəraradı çıxardıqdan sonra" sözləri "müvafəqəti təminat tədbirləri haqqında qəraradı çıxardıqdan sonra dərhal, digər qəraraddan isə" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.93. 268.2-ci maddə ləğv edilsin;
1.94. 269-cü maddə üzrə:
1.94.1. 269.1-ci maddəyə "müddətində" sözdən sonra "yazılı icraat qaydasında" sözləri əlavə edilsin;
1.94.2. 269.3-cü maddəyə "verildikdə isə" sözlərindən sonra "həmin şikayət bu Məcəllənin 403-1.5-ci maddəsinin tələbləri izah edilməklə işdə iştirak edən şəxslərə rəsmi qaydada verilir və iş" sözləri əlavə edilsin;
1.95. 271.1-ci maddədə "Məhkəmə iclasını və ya məhkəmədən kənar ayrıca prosesual hərəkətin protokolu işə baxmanın" sözləri "Protokol məhkəmə iclasının" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.96. 273-cü maddəyə "nümayəndələr" sözdən sonra "i, həmçinin vəkillər" sözləri əlavə edilsin;
1.97. 278-ci maddə üzrə:
1.97.1. 278.2.2-ci və 278.2.3-cü maddələrə "və ya olduğu yer" sözlərindən sonra "(həm faktiki, həm də rəsmi qeydə alındığı ünvani), olduğu halda - iş yerinin ünvanı, telefon nömrələri, o cümlədən mobil telefon nömrələri, elektron poçt ünvanı, həmin şəxslərin əyiləşdirmə məlumatları (şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya VÖEN nömrəsi, əcnəblərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici hüquqi şəxslərin və ya onların nümayəndəsinin əyiləşdirmə məlumatları)" sözləri əlavə edilsin;
1.97.2. aşağıdakı məzmununda 278.4-cü maddə əlavə edilsin:
"278.4. Ərizənin bu Məcəllənin 278.1-ci və 278.2-ci maddələrində müəyyən olunmuş formasına və məzmununa riayət edilmədikdə, yaxud bu Məcəllənin 152.1.2-152.1.9-cü maddələrində müəyyən edilmiş əsaslar olduqda hakim iznən və ona əlavə olunmuş sənədləri qey qaytarır. Ərizənin qaytarılması həmin nöqsanlar aradan qaldırıldıqdan sonra əmr icraatı qaydasında yenidən məhkəməni müraciət etməyə mane olur.,"
1.98. 283-cü maddənin mətni aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"Borclunun etirazı vaxtında verilməyirsə, hakim əmrin ləğv edilməsi və işə iddia icraatı qaydasında baxılması barədə qəraradd çıxarır. Həmin qəraraddan şikayət verilir bilməz.,"
1.99. 284-1-ci maddədə "iki" sözü "beş" sözü ilə əvəz edilsin;
1.100. 284-3-cü maddə üzrə:
1.100.1. 284.3.2.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"284-3.2.2. İddiaçının, onun nümayəndəsinin (əgər ərizəni nümayəndə verirsə), cavabdehlin soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yeri (həm faktiki, həm də rəsmi qeydə alındığı ünvanı), olduğu halda - iş yerinin ünvanı, telefon nömrələri, o cümlədən mobil telefon nömrələri, elektron poçt ünvanı, həmin şəxslərin əyiləşdirmə məlumatları (şəxsiyyət vəsiqəsinin seriya nömrəsi və ya VÖEN, əcnəblərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici hüquqi şəxslərin və ya onların nümayəndəsinin əyiləşdirmə məlumatları),
1.100.2. 284-3.2.4-cü maddəyə "sənədlər" sözdən sonra "i, əmlakın verilməsi tələbləri üzrə tələb olunan əmlakın dəyərini dair sübutlar" sözləri əlavə edilsin;
1.100.3. aşağıdakı məzmununda 284-3.5-ci maddə əlavə edilsin;
"284-3.5. Ərizənin bu Məcəllənin 284-3.1-ci və 284-3.2-ci maddələrində müəyyən olunmuş formasına və məzmununa riayət edilmədikdə, yaxud bu Məcəllənin 152.1.2-152.1.9-cü maddələrində müəyyən edilmiş əsaslar olduqda hakim iddia ərizəsini və ona əlavə olunmuş sənədləri qey qaytarır. Ərizənin qaytarılması həmin nöqsanlar aradan qaldırıldıqdan sonra kiçik iddialar üzrə sadələşdirilmiş icraat qaydasında yenidən məhkəməyə müraciət etməyə mane olur.,"
1.101. 284-4.1.3-cü maddənin sonunda nöqtəli vergüli işarəsi nöqtə işarəsi ilə əvəz edilsin və 284-4.1.4-cü maddə ləğv edilsin;
1.102. 284-5-ci maddə üzrə:
1.102.1. 284-5.4-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"284-5.4. Məhkəmə aşağıdakı hallarda işə iddia icraatı qaydasında baxılması haqqında əsaslandırılmış qəraradd çıxarır:
284-5.4.1. qarşılıqlı iddia verildirsə;
284-5.4.2. üçüncü şəxs işə daxil olması barədə vəsatəti təmin edərsə;
284-5.4.3. tərəflərin təqdim etdiyi sənədlər iş üzrə yekun qərarın çıxarılması üçün kifayət etmirsə;
284-5.4.4. iş üzrə əlavə araşdırmanın, o cümlədən sübutların yerində müayinəsi, tərəfləri qaçıraraq izahatların alınması, yaxud şahidlərdən ifadələrin və ya ekspertlərdən rəyin alınması zərurəti yaranarsa.,"
1.102.2. aşağıdakı məzmununda 284-5.5-ci maddə əlavə edilsin:
"284-5.5. Bu Məcəllənin 284-5.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan qəraraddan şikayət verilir bilməz.,"

1.103. 284-6-cı maddə üzrə:
1.103.1. 284-6.1-ci maddəyə "iddianın" sözdən sonra "tam və ya qismən" sözləri əlavə edilsin;
1.103.2. 284-6.3-cü maddə ləğv edilsin;
1.104. 305.1.7-ci, 305.1.8-ci və 339-341-ci maddələr ləğv edilsin;
1.105. 329.3-cü maddədən "xüsusi" sözü çıxarılınsın;
1.106. 338-1-ci maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:
"Məhkəmə bu barədə qəraradd çıxarır və həmin qəraraddan şikayət verilir bilər.,"
1.107. 350.1-cü maddənin birinci cümləsində "qərar" sözü "qətnamə" sözü ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü cümlə əlavə edilsin:
"Qətnamə yalnız qapalı məhkəmə iclası iştirakçıları üçün elan edilir.,"
1.108. Aşağıdakı məzmununda 355-18-1-ci maddə əlavə edilsin:
"Maddə 355-18-1. Bankın öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası müddətində uzadılması
355-18-1.1. Bankın öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası müddəti "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş qaydada bankın əsaslandırılmış ərizəsi əsasında işə baxan məhkəmə tərəfindən uzadıla bilər.
355-18-1.2. Bankın öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası müddətinin uzadılması haqqında ərizəyə məhkəməyə verildikdən sonra məhkəmə tərəfindən 10 gün ərzində baxılır və qəraradd qəbul edilir. Qəraradd dərhal qüvvəyə minir və qəraraddan şikayət verilməsi onun icrasını dayandırır.
355-18-1.3. Həmin qəraraddan şikayət, qəraradd rəsmi qaydada işdə iştirak edən şəxslərə verildiyi gündən 10 gün müddətində bu Məcəllənin 21-ci fəsilə ilə müəyyən edilmiş qaydada verilir bilər.,"
1.109. 361-ci maddə üzrə:
1.109.1. 361.1-ci maddədə "Apellyasiya" sözü "Bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş formada verilən apellyasiya" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.109.2. 361.1.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"361.1.2. şikayəti verən şəxsin soyadı, adı, atasının adı, (hüquqi şəxsə münasibətdə adı) şəxsiyyətini əyiləşdirməyə imkan verən digər məlumatlar, yaşayış yeri və ya olduğu yer (həm faktiki, həm də rəsmi qeydə alındığı ünvanı), yazışmaların aparılmasının istənilidyi digər ünvan, işdə prosesual vəziyyəti.,"
1.109.3. 361.1.3-cü maddədə "qətnamə" sözü "məhkəmə aktı" sözləri ilə, "qətnamənin" sözü "həmin aktı" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.109.4. 361.1.4-cü maddədə "işin materiallarına istinad etməklə ərizəçinin qətnaməni düzün hesab etmədiyini əsaslar" sözləri "məhkəmə aktının hansı hissədə mübahisələndirildiyi" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.109.5. 361.1.5-ci maddədə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"361.1.5. şikayət verən şəxsin məhkəmə aktını düzün hesab etmədiyi konkret əsaslar.,"
1.109.6. aşağıdakı məzmununda 361.1.6-cı və 361.1.7-ci maddələr əlavə edilsin:
"361.1.6. şikayət verən şəxsin istinad etdiyi konkret fakt və hallar, habelə onun təsdiq edən sübutlar,
361.1.7. şikayətə əlavə edilən sənədlərin siyahısı.,"
1.110. 363-cü maddə üzrə:
1.110.1. 363.1-ci maddəyə "imzalanmışdırsa" sözdən sonra "i, habelə apellyasiya şikayəti vermək hüququ olmayan şəxs tərəfindən verilməyirsə" sözləri əlavə edilsin;
1.110.2. aşağıdakı məzmununda 363.1.1-1-1-ci maddə əlavə edilsin:
"363.1.1-1. apellyasiya şikayəti bu Məcəllənin 361-ci maddəsinin tələblərinə riayət edildikdən verilməyirsə.,"
1.110.3. 363.1.4-cü maddədə "şikayətinin icraata qəbul edilməsi haqqında qəraradd işdə iştirak edən şəxslərə" sözləri "şikayət ona əlavə olunmuş sənədlərə və işlə birlikdə apellyasiya instansiyası məhkəməsinə" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.110.4. 363.1.4-cü maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergüli işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 363.1.5-ci maddə əlavə edilsin:
"363.1.5. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə bu Məcəllənin 10-1.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada aparılan elektron məhkəmə icraatında apellyasiya şikayəti həmin maddənin tələblərinə uyğun verilmədikdə.,"
1.111. 364-cü maddənin mətni 364.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 364.2-cü maddə əlavə edilsin:
"364.2. Apellyasiya şikayəti işdə iştirak etməyən şəxslər tərəfindən verildikdə məhkəmə qəbul edilən qətnamənin onların hüquq və vəzifələrinə toxunmasını, daha sonra isə bu Məcəllənin 361-ci maddəsinin tələblərinə uyğunluğunu yoxlayır və bunun nəticəsinə dair qəraradd qəbul edir. Bu qəraraddan şikayət verilir bilər.,"
1.112. 367.1-ci maddədə "əks tərəf" sözləri "işdə iştirak edən şəxslərə" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.113. 369.1-ci maddədə "tanınmasına" sözü "qanuni qüvvəyə minməsinə" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.114. 371-ci və 372.5-ci maddələr ləğv edilsin;
1.115. 372.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"372.2. Yeni sübut və yeni tələblər apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən o halda qəbul edilir ki, işdə iştirak edən şəxslər həmin sübutları və tələblərin birinci instansiya məhkəməsinə təqdim edilməsinin onlardan asılı olmayan səbəblərə görə mümkün olmadığını əsaslandırın.,"
1.116. 382-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"Maddə 382-1. Şəxsi baxılmasına dair məhkəmə aktının çıxarılması və elan edilməsi
382-1. İş üzrə araşdırma yekunlaşdıqdan sonra məhkəmə yerində müşavirə apararaq və ya müşavirə otağında səs çoxluğu ilə məhkəmə aktını qəbul edir. İşdə iştirak edən şəxslərin məhkəmə iclasına gəlmədiyini hallar istisna olmaqla, məhkəmə aktının giriş və nəticə hissələrini elan edir, məhkəmə aktından şikayət etmə qaydası və müddətini, habelə tərəflərin müraciət olduğu halda onun nəticə hissəsini izah edir.
382-2. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə qətnamənin elan edilməsi nəticə hissəsi barədə məlumat həmin gün hakimlərin elektron imzası ilə təsdiq edilməklə "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yerləşdirilir.,"
1.117. 383-cü maddədə "Apellyasiya icraatında" sözləri "Şikayətə məhkəmə iclasında baxıldıqda" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.118. 384-cü maddə üzrə:
1.118.1. 384.0.4-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"384.0.4. işə məhkəmə və ya ərazi aidiyyəti qaydalarının pozulması ilə baxıldıqda müəyyən etdikdə, qətnaməni ləğv edib, işi aidiyyəti üzrə birinci instansiya məhkəməsinə göndərə bilər.,"
1.118.2. aşağıdakı məzmununda 384.0.5-ci və 384.0.6-cı maddələr əlavə edilsin:
"384.0.5. birinci instansiya məhkəməsinin qətnamə və ya qəraraddını qismən ləğv edə, qətnamə və ya qəraradı tamamilə, yaxud qismən ləğv edib, bu Məcəllənin 259.0.1-259.0.5-ci və 259.0.8-259.0.12-ci maddələrində müvafiq olaraq iddianı tamamilə, yaxud qismən baxılmamış saxlaya, qətnamə və ya qəraradı tamamilə, yaxud qismən ləğv edib, bu Məcəllənin 261-ci maddələrində müvafiq olaraq iş üzrə icraata xitam verə bilər. Bu Məcəllənin 259.0.11-ci maddəsində göstərilən əsaslar işə yalnız birinci instansiya məhkəməsinə baxılarkən yarandığı halda tətbiq edilir;
384.0.6. apellyasiya şikayətinin bu Məcəllənin tələblərinə zidd olaraq icraata qəbul olunması, yaxud da icraata qəbul olunduqdan sonra digər şəxslərin apellyasiya şikayəti ilə birinci instansiya məhkəməsinə müraciət etməsi müəyyən edərsə, icraata qəbul qəraraddını ləğv edərək işi apellyasiya baxışından çıxarmağa birinci instansiyası məhkəməsinə qaytara bilər.,"
1.119. 385-ci maddənin altında və 385.1-ci maddədə "qətnaməsinin" sözü "aktının" sözü ilə əvəz edilsin;
1.120. 387-ci maddə üzrə:
1.120.1. 387.1-ci maddəyə "qətnamənin" sözdən sonra hər iki halda "və ya qəraraddın" sözləri əlavə edilsin;
1.120.2. 387.2-cü maddəyə "qətnaməsi" sözdən sonra "və ya qəraraddı" sözləri əlavə edilsin;
1.120.3. 387.2.5-ci və 387.2.6-cı maddələrə "qətnamə" sözdən sonra "və ya qəraradd" sözləri əlavə edilsin;
1.120.4. 387.2.7-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergüli işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 387.2.8-ci və 387.2.9-cü maddələr əlavə edilsin:
"387.2.8. iddianın baxılmamış saxlanması və ya iş üzrə icraata xitam verilməsi üçün bu Məcəllədə müəyyən edilmiş əsaslar olduğu halda məhkəmə işə məhyiyyətli üzrə baxmıssa;
387.2.9. işə ərazi və ya məhkəmə aidiyyəti qaydalarının pozulması ilə baxılmırdırsa.,"
1.120.5. 387.3-cü maddədə "387.2.7-ci" sözləri "387.2.9-cü" sözləri ilə əvəz edilsin;
1.121. 389-cü maddəyə, 390-cü maddənin adına və mətninə "qətnamədə" sözdən sonra "və ya qəraradda" sözləri əlavə edilsin;
1.122. 391-ci maddə ləğv edilsin;
1.123. aşağıdakı məzmununda 394-1-ci maddə əlavə edilsin:
"Maddə 394-1. Kiçik iddialara dair işlər üzrə sadələşdirilmiş icraat qaydasında baxılması işlərlə bağlı çıxarılmış məhkəmə qətnamələrindən verilməsi apellyasiya şikayətlərinə baxılması

394-1.1. Kiçik iddialara dair işlər üzrə sadələşdirilmiş icraat qaydasında baxılmış işlər üzrə çıxarılmış məhkəmə qətnamələrindən verilməsi apellyasiya şikayəti mümkün hesab edilirsə, məhkəmə onun daxil olduğu vaxtdan 5 iş günü ərzində apellyasiya şikayətini və ona əlavə edilmiş sənədləri işdə iştirak edən şəxslərə rəsmi qay

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 3-cü səh.

1.131.3. 407.1.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"407.1.2. şikayəti verən şəxsin soyadı, adı, atasının adı, (hüquqi şəxsə münasibətdə adı) şəxsiyyətini eyniləşdirməyə imkan verən digər məlumatlar, yaşayış yeri və ya olduğu yer (həm faktiki, həm də rəsmi qeydə alındığı ünvan), yazışmaların aparılmasını istənilidyi digər ünvan, işdə prosessual vəziyyəti";

1.131.4. 407.1.4-cü maddəyə "tələbi," sözündən sonra "məhkəmə aktının hansı hissədə mübahisələndirildiyi," sözləri, "ibarət olması" sözlərindən sonra ", işə məhkəmə iclasında baxılması istənilidyi halda bu Məcəllənin 414.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsasların mövcudluğunun əsaslandırılması" sözləri əlavə edilsin;

1.132. 408-ci maddə üzrə:

1.132.1. 408.1-ci maddəyə "hallarda" sözündən sonra "apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən" sözləri əlavə edilsin;

1.132.2. 408.1.1-ci maddədə "407.1-ci maddəsinin" sözləri "402-ci və 407.1-ci maddələrinin" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "imzalanmışsa" sözündən sonra ", habelə kassasiya şikayəti vermək hüququ olmayan şəxs tərəfindən verilməmişdirsə" sözləri əlavə edilsin.

1.132.3. 408.1.2-ci maddə ləğv edilsin;

1.132.4. 408.1.6-cı maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin və aşağıdakı məzmununda 408.1.7-ci maddə əlavə edilsin:

"408.1.6. kassasiya şikayəti işlə birlikdə kassasiya instansiyası məhkəməsinə göndəriləndək şikayəti verən şəxsin onun geri qaytarılması haqqında ərizəsi daxil olmuşdursa;

408.1.7. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu apellyasiya məhkəmələrində bu Məcəllənin 10.1-3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada aparılan elektron məhkəmə icraatında kassasiya şikayəti həmin maddənin tələblərinə uyğun verilmədikdə,";

1.132.5. 408.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"408.2. İşin məhkəmə aidiyyəti üzrə göndərilməsi və ya məhkəmə aidiyyəti haqqında ərizənin rədd edilməsi barədə qərarlardan şikayət bu maddədə nəzərdə tutulmuş əsaslarla birinci instansiyaya məhkəməsi tərəfindən qaytarılır,";

1.132.6. 408.4-cü maddə ləğv edilsin;

1.132.7. 408.5-ci maddədə "408.1.1-408.1.6-cı" sözləri "408.1.1-408.1.5 və 408.1.7-ci" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.133. 409-cü maddənin birinci və ikinci cümlələrində "407-ci maddəsinin" sözləri "402, 405 və 407-ci maddələrinin" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.134. 412.1.-ci maddədə "əks tərəfə" sözləri "işdə iştirak edən şəxslərə" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.135. 414-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"**Maddə 414. Kassasiya şikayətinə baxılması müddəti və qaydası**

414.1. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki Kollegiyasına, yaxud Kommersiya Kollegiyasına işlə birlikdə daxil olmuş qətnamələrdən verilmiş kassasiya şikayətinə onun daxil olduğu gündən 3 ay müddətində, bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş hallarda qərardaddan verilmiş kassasiya şikayətinə isə 1 ay müddətində yazılı icraat qaydasında baxılır. Məhkəmə hüququn inkişafının və ya məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsi üçün əhəmiyyətli hesab etdikdə, işə məhkəmə iclasında baxılması barədə qərardad qəbul edilir. Bu barədə işdə iştirak edən şəxslərə məlumat verilir.

414.2. Kassasiya şikayətinə məhkəmə iclasında baxılması barədə əsaslandırılmış vəsatət kassasiya şikayəti, yaxud işdə iştirak edən şəxsin kassasiya şikayəti ilə bağlı etirazı və ya izahatı ilə birlikdə verilməlidir,";

1.136. 415-ci maddə üzrə:

1.136.1. 415.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"415.2. İşdə iştirak edən şəxslər, onların nümayəndələri və vəkilləri işə sifahi və ya yazılı qaydada baxılması, işə məhkəmə iclasında baxıldığı halda iclasın vaxtı və yeri barədə xəbərdar edirlir,";

1.136.2. 415.3-cü maddədə "iclasın" sözü "Kassasiya instansiyasında işə məhkəmə iclasında baxılıqda, iclasın" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.137. 415-1-ci maddə üzrə:

1.137.1. adına "Kassasiya instansiyasında işə" sözlərindən sonra "məhkəmə iclasında" sözləri əlavə edilsin;

1.137.2. 415-1.2-ci maddənin ikinci və üçüncü cümlələri çıxarılсын;

1.138. Aşağıdakı məzmununda 415-2-ci maddə əlavə edilsin:

"**Maddə 415-2. Ümumi şərtlər**

Kassasiya icraatına bu fəslin və Məcəllənin kassasiya icraatının mahiyyətinə zidd olmayan müddəalardan tətbiq olunur,";

1.139. 416-cı maddənin mətni aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"416.1. Kassasiya instansiyası məhkəməsi işə şikayət həddində baxır və kassasiya şikayətində irəli sürülmüş dəlillər üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilməsini yoxlayır.

416.2. Apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən bu Məcəllənin 418.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş prosessual hüquq pozuntusu hesab edilən hallara yol verilməsi şikayətin hədlərindən və dəlillərindən asılı olmayaraq yoxlanılmaldır,";

1.140. 417-ci maddə üzrə:

1.140.1. 417.1.3-cü maddəyə "qərardadını" sözündən sonra "qismən ləğv edə və ya" sözləri əlavə edilsin;

1.140.2. 417.1.5-ci maddədə "259.0.1-259.0.3-cü və 259.0.8-259.0.10-cü" sözləri "259.0.1-259.0.3, 259.0.8 və 259.0.10-cü" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.141. 418-ci maddə üzrə:

1.141.1. 418.4.9-cü maddəyə "işə" sözündən sonra "ərazi aidiyyəti və ya" sözləri əlavə edilsin, həmin maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergüli işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 418.4.10-cü maddə əlavə edilsin:

"418.4.10. iddianın baxılmamış saxlanılması və ya iş üzrə icraata xitam verilməsi üçün bu Məcəllədə müəyyən edilmiş əsaslar olduğu halda məhkəmə işə mahiyyəti üzrə baxmışsa,";

1.141.2. 418.5-ci maddədə "418.4.6-418.4.9-cü" sözləri "418.4.6 - 418.4.10-cü" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.141.3. 418.6-cı maddəyə "izahlama" sözündən sonra ", habelə bu Məcəllənin 418.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan Ali Məhkəmənin mülki və kommersiya kollegiyalarının mübahisəli hüquqi məsələyə dair hüquqi mövqeyinə" sözləri əlavə edilsin;

1.142. 419-cü maddə üzrə:

1.142.1. 419.2.7-ci maddədə "məhkəmə iclasında" sözləri "kassasiya şikayətinə baxılmasında" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.142.2. 419.2.8-ci maddəyə "qanun və" sözlərindən sonra "digər" sözü əlavə edilsin;

1.142.3. 419.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"419.3. Qərar qəbul edildiyi gün onun nəticə hissəsi barədə məlumat hakimlərin informasiya imzası ilə təsdiq edilmiş "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə yerləşdirilir. Qərarın tam mətni işdə iştirak edən şəxslərə qəbul edildiyi gündən 1 ay müddətində sifarişli məktubla göndərilməli və yaxud qəbz alınmaqla təqdim edilməlidir,";

1.143. 421-1-ci maddədə "icraatında" sözü "şikayətinə məhkəmə iclasında baxılıqda" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.144. 422-ci maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu şikayət, ərizə və ya protestə yazılı icraat qaydasında baxır,";

1.145. 423-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"**Maddə 423. Şikayət, ərizə və protest vermək hüququ**

423.1. Şikayəti işdə vəkillə iştirak edən şəxs verə bilər. 423.2. İşdə iştirak etməyə cəlb olunmayan, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslər Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının və Kommersiya Kollegiyasının qərarlarından ərizə ilə Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinin Plenumuna müraciət edə bilər.

423.3. Bu Məcəllənin 50-ci və 306-cı maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda müvafiq prokuror məhkəmə araşdırmasında iddiaçı və ya ərizəçi olmuşsa, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru protest vermək hüququna malikdir.

423.4. Şikayət və ya protest məhkəmə aktının işdə iştirak edən şəxslərə rəsmi qaydada verildiyi gündən 2 ay müddətində, ərizə işdə iştirak etməyə cəlb olunmayan, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslər tərəfindən məhkəmə aktı barədə məlumatlı olduqdan gündən 2 ay müddətində verilməlidir. Mübahisə edilən qərarın qanuni qüvvəyə mindiyi vaxtdan 3 il keçdikdən sonra ərizənin verilməsinə yol verilmir.

423.5. Şikayət və ya ərizə onu verən şəxs (onun qanuni nümayəndəsi və ya nümayəndəsi) və onu tərtib etmiş vəkil tərəfindən imzalanmalıdır,";

1.146. 425-ci maddə üzrə:

1.146.1. adında "Təqdimatın, protestin və şikayətin" sözləri "Şikayətin, ərizənin və protestin" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.146.2. maddənin mətni 425.1-ci maddə hesab edilsin və həmin maddədə "Təqdimat, protest və şikayət" sözləri "Şikayət, ərizə və protest" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.146.3. aşağıdakı məzmununda 425.2-ci maddə əlavə edilsin:

"425.2. Ərizədə qəbul edilən qərarla şəxsin hüquq və vəzifələrinin pozulmasının nədən ibarət olması, yaxud hansı maraq və ya mənfəələrinə toxunması əsaslandırılmaldır,";

1.147. 426-cı maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"**Maddə 426. Şikayətin, ərizənin və protestin göndərilməsi**

426.1. Şikayətə, ərizəyə və ya protestə ilkin olaraq Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu tərəfindən təyin edilən 5 hakimdən ibarət məhkəmə tərkibi yazılı icraat qaydasında baxır. Məhkəmə tərkibinə daxil olan hakim tərəfindən işə baxılmasına yol verilməyən hallar olduqda, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri həmin hakimi Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu tərəfindən təyin edilən 5 ehtiyat hakimdən biri ilə əvəz edir.

426.2. Şikayətin, ərizənin və ya protestin surəti işdə iştirak edən şəxslərə rəsmi qaydada verilir. İşdə iştirak edən şəxslər şikayətin, ərizənin və ya protestin surəti onlara rəsmi qaydada verildiyi vaxtdan 20 gündən gec olmayaraq yazılı etirazlarını göndərməyə haqlıdırlar.

426.3. Məhkəmə tərkibi şikayətə, ərizəyə və ya protestə baxaraq aşağıdakı qərardadlardan birini qəbul edir:

426.3.1. şikayət, ərizə və ya protestin forma və məzmununa dair bu Məcəllənin 425-ci maddəsinin tələblərinə riayət edilmədikdə, habelə bu Məcəllənin 423.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətlərin ötürülməsi ilə verildikdə şikayət, ərizə və ya protestin qaytarılması haqqında;

426.3.2. bu Məcəllənin 424.2.2 - 424.2.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olmadıqda işə şikayət və ya protestin, bu Məcəllənin 424.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olmadıqda ərizənin Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumuna göndərilməsindən imtina haqqında;

426.3.3. bu Məcəllənin 424.2.2 - 424.2.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olduqda işə şikayət və ya protestin, bu Məcəllənin 424.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olmadıqda ərizənin Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumuna göndərilməsindən imtina haqqında;

426.3.4. bu Məcəllənin 424.2.2 - 424.2.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olmadıqda işə şikayət və ya protestin, bu Məcəllənin 424.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar olmadıqda ərizənin Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumuna göndərilməsindən imtina haqqında;

426.4. Bu Məcəllənin 426.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qərardadlardan şikayət verilməz,";

1.148. 427-ci maddə üzrə:

1.148.1. adında və 427.2-ci maddədə "Təqdimatın, protestin və ya şikayətin" sözləri "Şikayətin, ərizənin və ya protestin" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.148.2. 427.1-ci maddədə "Təqdimatı, protesti və ya şikayəti" sözləri "Şikayəti, ərizəni və ya protesti" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.149. 428.2-ci maddə ləğv edilsin;

1.150. 429.0.4-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"429.0.4. kassasiya instansiyası məhkəməsinin qərarını tamamilə, yaxud qismən ləğv etmək, bu Məcəllənin 259.0.1, 259.0.2, 259.0.8 və 259.0.10-cü maddələrinə müvafiq olaraq iddianı tamamilə, yaxud qismən baxılmamış saxlamaq və ya bu Məcəllənin 261.0.1-261.0.3, 261.0.6 və 261.0.7-ci maddələrinə müvafiq olaraq iş üzrə icraata xitam vermək,";

1.151. 431-3-cü maddə üzrə:

1.151.1. 431-3.1-ci maddədə "məhkəmə iclasında" sözləri "yazılı icraat qaydasında" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.151.2. 431-3.3-cü maddə ləğv edilsin;

1.152. 431-4.2.3-cü maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergüli işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 431-4.2.4-cü maddə əlavə edilsin:

"431-4.2.4. Qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktlarına əlavə kassasiya və yeni açılmış hallar üzrə yenidən baxılması üzrə məhkəmə tərkibinin bu Məcəllənin 426.3.2-ci və 437.2.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qərardadının ləğv edilməsi və ərizəyə, şikayətə, protestə məhkəmə tərkibində yenidən baxılması üçün göndərilməsi barədə,";

1.153. 437-ci maddə üzrə:

1.153.1. 437.1-ci maddənin birinci cümləsinə "məhkəmə tərkibi" sözlərindən sonra "yazılı icraat qaydasında" sözləri əlavə edilsin, həmin maddəyə aşağıdakı məzmununda üçüncü cümlə əlavə edilsin:

"Ərizənin surəti işdə iştirak edən şəxslərə rəsmi qaydada verilir. İşdə iştirak edən şəxslər ərizənin surəti onlara rəsmi qaydada verildikdən sonra 20 gündən gec olmayaraq yazılı etirazlarını göndərməyə haqlıdırlar,";

1.153.2. 437.4-cü maddənin birinci cümləsinə "məhkəmə iclasında" sözləri "yazılı icraat qaydasında" sözləri ilə əvəz edilsin, həmin maddənin ikinci və üçüncü cümlələri çıxarılсын;

1.154. aşağıdakı məzmununda 438-1-ci maddə əlavə edilsin:

"**Maddə 438-1. Kassasiya instansiyası məhkəməsinin xüsusi qərardadı**

438-1.1. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu bu Məcəllənin 265.4-cü və 265.5-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda, habelə işə birinci, apellyasiya və kassasiya instansiyası məhkəmələrində baxılması zamanı prosessual normaları kobud pozulmasına yol vermmiş hakimlər barəsində xüsusi qərardad çıxara bilər.

438-1.2. Hakimlər barəsində çıxarılmış xüsusi qərardad intizam icraatının başlanması üçün Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri tərəfindən Məhkəmə-Hüquq Şurasına göndərilir,";

1.155. 443.0-cü maddəyə "iştirakı ilə olan" sözlərindən sonra "həmcinin" sözü əlavə edilsin;

1.156. Bu Məcəllənin "itirilmiş məhkəmə icraatının və ya icra üzrə icraatın bərpası" Əlavəsi "Əlavə 1" hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda "Əlavə 2" və "Əlavə 3" əlavə edilsin:

"Əlavə 2
Apellyasiya şikayətinin forması

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

14. İmza və tarix:

14.1. Apellyasiya şikayəti verən şəxsin və ya onun nümayəndəsinin, vəkiliyin (olduğu halda) imzası

Şikayət hüquqi şəxs tərəfindən verildikdə onu imzalamaq hüququ olan şəxs tərəfindən imzalanmalı və möhürle təsdiq olunmalıdır.

14.2. Tarix.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

“Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 363-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 22 yanvar tarixli 265 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 363-VIQD nömrəli Qanununun 2021-ci il oktyabrın 1-dən tətbiqini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. “Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 22 yanvar tarixli 265 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 44; 2002, № 8, maddə 478; 2006, № 8, maddə 677; № 12, maddə 1034; 2007, № 3, maddə 226; 2009, № 6, maddə 414; 2011, № 11, maddə 1009; 2016, № 3, maddə 471, № 6, maddə 1045; 2017, № 3, maddə 352, № 4, maddə 551, № 8, maddə 1517, № 11, maddə 2261; 2019, № 6, maddə 1030, № 12, maddə 1931; 2020-cü il, № 11, maddə 1358) 2-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2.1-ci bənddə “355-5.1-ci maddəsində” sözləri “150.2-ci və 355-5.1-ci maddələrində” sözləri ilə əvəz edilsin;
 1.2. 2.4-cü bənddən “, 339.1-ci, 341-ci” sözləri çıxarılsın;
 1.3. 2.11-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.12-ci bənd əlavə edilsin:
 “2.12. həmin Məcəllənin 150.2-ci maddəsində “orqanın (qurumun) informasiya sistemi” dedikdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Informasiya Sistemi nəzərdə tutulur.”.
 2. Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə tövsiyə edilsin ki, “Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 363-VIQD nömrəli Qanunu ilə həmin Məcəlləyə Ali Məhkəmədə işlərə baxılma qaydası ilə bağlı edilmiş dəyişiklikləri nəzərə alaraq və “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 3 aprel tarixli 604 nömrəli Fərmanında nəzərdə tutulmuş məqsədləri

rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin fəaliyyətinin hüquqi, təşkilati və informasiya təminatını daha səmərəli şəkildə təşkil etmək üçün Ali Məhkəmənin Aparatının strukturunu yenidən müəyyən etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
 3.1. mülki məhkəmə icraatında vəkilin xidmətlərini ödəmək üçün kifayət qədər vəsaiti olmayan şəxslərin maraqlarının təmsil olunması və prosesual hüquqlarının həyata keçirilməsi məqsədilə onlara dövlət hesabına peşəkar hüquqi yardım göstərilməsi imkanlarının genişləndirilməsi ilə bağlı qanunvericilik aktlarının dəyişiklik edilməsinə dair təklifləri üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
 3.2. “Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 363-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyul 2021-ci il

Milli Məclisin Sədri “Qarabağ Ampute Futbol Klubu” nun üzvləri ilə görüşüb

İyulun 17-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Birinci Qarabağ müharibəsi, Aprel döyüşləri və Vətən müharibəsində sağlamlıqlarını itirmiş qazılardan ibarət “Qarabağ Ampute Futbol Klubu” nun üzvləri ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin bildirdiyi ki, görüşdə Sahibə Qafarova qaziləri salamlayaraq torpaqlarımızın azadlığı və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə sağlamlıqlarını itirmiş qəhrəman insanlarımızla görüşməyin qürurverici olduğunu deyib. “Siz döyüş meydanlarında göstərdiyiniz hünəri bu gün idman meydanlarında davam etdirərək doğma Qarabağımızın adını daşıyan futbol komandası kimi beynəlxalq yarışlarda uğurlar qazanmısınız. Bu, sizin hər birinizin böyük iradə sahibi olduğunuzun sübutu, xalqımızın mübariz ruhunun yenilməzliyinin təsdiqidir”, - deyərək Milli Məclisin Sədri qeyd edib.

Sahibə Qafarova bildirib ki, 44 günlük Vətən müharibəsində xalqımız Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında dəmir yumruq kimi birləşərək 30 illik erməni işğalına son qoyub, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa edib. Qalib Azərbaycan əsgərlərinin şücaətində Dağlıq Qarabağ problemi üçtərəfli sayəsində Dağlıq Qarabağ problemi itirilməzdir, hərçündər igid övladlarımızı itirdik. Yarananlara Allahdan şəfa, qazilərimizə möhkəm cansağlığı diləyirik”.

Milli Məclisin Sədri xüsusi vurğulayıb ki, heç bir xəsarət, ağır-acı insanlarımızın ruhdan sala bilməyib. “Qarabağ Ampute Futbol Klubu” üzvlərinin göstərdiyi nümunə buna parlaq misaldır. S.Qafarova bu dövrə Azərbaycan parlamentinin bölgə həqiqətlərini, erməni vəhşiliklərinin dünya ictimaiyyətinə, milli parlamentlərə, beynəlxalq təşkilatlara çatdırılması istiqamətində gördüyü işlərdən, müharibə ərəfində qəbul olunmuş qanun, qərar və digər hüquqi sənədlərdən danışıb.

Tədbirdə çıxış edən “Qarabağ Ampute Futbol Klubu” nun icraçı direktoru Abbas Yusifov, komandanın kapitanı Çingiz Məmmədov, baş məşqçi Ramil Habibov, təsisçi Camilə Abdullayeva klubun fəaliyyəti, futbolçuların əldə etdiyi nailiyyətlər, gələcək planları barədə ətraflı məlumat veriblər.

Parlamentin Sədri klub üzvlərini düşündürən məsələlərə maraqlanıb, onlara uğurlar diləyib. Görüşdə Milli Məclis Aparatının rəhbəri Səfa Mirzəyev və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Rəşad CƏFƏRLİ, “Azərbaycan”

Almaniya Federativ Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Frank-Valter Ştaynmayerə

Hörmətli cənab Prezident. Almaniyanın qərbində baş vermiş güclü daşqın nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı və irimiyəli dağıntılar barədə xəbər məni olduqca kədərləndirdi.

Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Almaniya xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznü başsağlığı verir,

yaralananlara şəfa diləyir, təbii fəlakətin nəticələrini tezliklə aradan qaldırılmasını arzulayıram.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 iyul 2021-ci il

Belçikalıların Kralı Əlahəzrət Filipə

Əlahəzrət. Ölkənizdə baş vermiş daşqınlar nəticəsində çox sayda insanın həlak olması və dağıntılar barədə xəbər məni olduqca sarsıtdı.

Baş vermiş faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Belçika xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznü başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağlamlığını diləyirəm.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 iyul 2021-ci il

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel Azərbaycana işgüzar səfərə gəlib

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfərə gəlib. AZERTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının və Avropa İttifaqının bayraqlarını dağalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda ali qonağın şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel hava limanında Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyubov, ölkəmizin Avropa İttifaqı yanında nümayəndəliyinin rəhbəri Fuad İsgəndərov və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

Leyla ABDULLAYEVA: “Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanın bugünküdək heç bir dövlətə qarşı ərazi iddiası olmayıb”

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyanın Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişellə brifinqdə səsləndirdiyi fikirlərə bağlı KİV-in suallarını cavablandır.

AZERTAC xəbər verir ki, Leyla Abdullayeva Nikol Paşinyanın Azərbaycanın qonşu dövlətlərin ərazisinə iddiasının olması, sərhəd gərginliyi yaratması və delimitasiya prosesinə əngəl törətməsi kimi fikirlərini növbəti, tamamilə yalan və iftira dolu bəyanat olduğunu bildirib.

Leyla Abdullayeva deyib: “Bu cəfəng iddiaları 30 ilə yaxın Azərbaycan qarşı təcavüz siyasəti həyata keçirən, ərazilərini işğal altında saxlayan, bir milyondan çox azərbaycanlının fundamental hüquqlarını pozan ölkənin lideri səsləndirir. “Böyük Ermənistan” xülyəsindən çıxış edərək Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını bu gün də davam etdirən, bu iddiaların ölkə Konstitusiyasına əks olduğunu Ermənistanın baş naziri görünür ki, ölkəsinin aqressiv, destruktiv və bəzişmaz siyasətinə hər hansı “əsaslar” yaratmağa çalışır. N.Paşinyanın diqqətinə çatdırıq ki, Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanın bugünküdək heç bir dövlətə qarşı ərazi iddiası olmayıb. Azərbaycan dövlətlərinin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyünə hörmətə yanaşır və eyni yanaşmanı Azərbaycanla münasibətdə nümayiş etdirilməsini tələb edir.

Azərbaycan xalqının milli tarixi yaddaşında soydaşlarımızın tarixən köklü xalq olaraq yaşadığı müasir Ermənistan ərazisi Qərbi Azərbaycan adlanır və məlum olduğu kimi, XX əsr ərzində soydaşlarımız bu ərazidən, sonuncusu 1988-ci il omlaqla, üç dəfə deportasiya edilib. Zəngəzur bölgəsi, onun şərq və qərb hissələrinə bölünməsi də tarixi realılıqdır. Soydaşlarımızın həmin ərazilərə qayıtması onların malik olduğu ən təbii haqlardır. Bu, ərazi iddiası yox, qaçqınların öz evlərinə geri qayıtmasıdır, necə ki, 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli bəyanat bunu özündə ehtiva edir.

O ki qaldı Paşinyanın “sərhəd gərginliyi, delimitasiya prosesinə əngəl törətmək” iddialarına, bu, Ermənistan baş naziri vəzifəsini icra edən şəxsin riyakarlığından başqa bir şey deyil. Ərazi bütövlüyünü təmin edən Azərbaycan ərazilərini işğal amilinin aradan qaldırılması ilə beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında münasibətləri normalaşdırmaq, delimitasiya və demarkasiya prosesini başlamağa hazır olduğunu bəyan edib, bu istiqamətdə əməli addımlar atıb. Ermənistan işə bunun qarşılığında vəziyyəti gərginləşdirmək, revanşizm, sülhü şərtləndirmək məqsədindən çıxış edir. İllərdir ki, sərgilənən bu destruktiv yanaşmanın Ermənistan üçün nə ilə nəticələncəyini təxmin etmək isə çətin deyil”.

Tarix olduğu kimi

Zəngəzurun Ermənistanə verilməsinə Azərbaycan dövlət xadimlərinin etirazları və qaçqınların qaytarılması məsələsi

Zəngəzurun Ermənistanə verilməsinə Azərbaycan əhalinin vəhşicənə qovulması daha da artdı. Bununla əlaqədar olaraq Naxçıvan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədri 1922-ci il mayın 27-də İttifaq Sovetinə göndərdiyi məktubunda yazırdı:

“Qafqazda inqilab olanadək iki-üç il daşnakların hökmranlığı altında erməni kəndlilərinin fanatik hissəsi əsrlərə qonşu olan azərbaycanlılara qarşı silah işlətdilər, ölüm-dirim mübarizəsi başladı. Andranikin, Yaponun və b. daşnak dəstə başçılarının təzyiqləri altında hər şeylərdən məhrum olan azərbaycanlılar daimi yaşayış yerlərini tərk etdilər. Onların bir qismi Naxçıvan diyarında sığınacaq tapdı. Diyarın əhalisi ərzaq ehtiyatını həmin insanlarla bölüşdü. Lakin bu, dənizdə bir damla idi. Qaçqınlar xəstəliklərə düşər oldular. Zəngəzur sovetləşdirildikdən sonra onların daimi yaşayış yerlərinə qayıtmalarına ümidləri artdı, qabaqcıl dəstələri Zəngəzura qayıtdı. Lakin Zəngəzurda onları qəbul etmədilər. Həmin şəxslər evlərinə yerləşməyi ermənilərlə dalışmağa başladılar. Ermənistan Salmalı və Xoydan olan erməni qaçqınlarını yerləşdirdiyi üçün azərbaycanlıları daimi yaşayış yerlərinə qəbul etmədilər”.

Məsələni müzakirə etmək üçün Naxçıvana gələn Zəngəzur İnciləş Komitəsinin sədri S.Q.Arutunyan üçü şəkildə bildirdi ki, azərbaycanlı qaçqınlar qəbul etməyəcəklər, çünki Zəngəzurda 100 min nəfər əhali olduğu halda 300 min desyatına (1 desyatın 1.036 hektara bərabərdir) yaxın əkin və otlaq sahəsi vardır. Bir neçə gün sonra Ermənistan SSR Xalq Komissarları Soveti həmin mövqeyi təsdiq edən teleqramı Azərbaycan hökumətinə göndərdi.

Qaçqınlar məsələsi həllini gözlədiyindən Zaqafqaziya hökuməti xüsusi bir komissiya yaratdı. 1922-ci il iyunun 9-da Qaçqınların məsələsi üzrə komissiyanın iclası (protokol №1) keçirildi. İclasda Gürcüstan SSR xalq torpaq komissarı Todriya, Ermənistan SSR xalq torpaq komissarı Erziykan, Azərbaycan SSR xalq xarici işlər komissarı Mirzəzadə Hüseynov, Naxçıvanın nümayəndəsi F.Bağirov, məşverətçi sələ Kakabadzə, Ter-Qazaryan və Əliyev iştirak etdilər.

Birinci məsələ kimi Naxçıvan qəza İcraiyyə Komitəsinin sədri Heydərrovun və məsul katibin müavini Musayevin teleqramı müzakirə edildi. Teleqramda Qubadlı qəzasından Zəngəzur qəzasına dönan qaçqınları yerli hakimiyyəti orqanlarının maneələr törətdiyi vurğulandı. Məsələnin müzakirəsi zamanı xüsusi bir fikiri söyləyən M.Hüseynov və F.Bağirov bildirdilər ki, Ermənistan SSR-dən olan və torpaqlarına hələ ermənilər yerləşdirilməyən azərbaycanlı qaçqınları Zəngəzur qəzası istisna olmaqla özlərinin Ermənistanıda evləli yaşayış yerlərinə qaytarılmadıdır. Lakin bu fikir nəzərə alınmadı. Məsələyə dair qəbul edilən qərar da yazılırdı ki, Ermənistan SSR ərazisində sərbəst torpaq fondu olmadığı üçün Ermənistanın qaçqın düşməsi və hazırda Azərbaycan SSR və Naxçıvandan olan 28 min nəfərədək azərbaycanlı qaçqını sərbəst torpaqlarda yerləşdirmək Azərbaycan SSR hökumətinə tövsiyə edilsin,

(Əvvəlki qəzetin 16 iyul sayında)

onların kəndlilərini Ermənistan SSR-də olan erməni qaçqınları yerləşdirilsin. Bununla Ermənistan SSR hökuməti təminat verdi ki, mövcud şəraitdə Azərbaycanlılar və Ermənistan SSR ərazisində olan qaçqınların keçmiş yerlərinə qayıtmaqcaqlar.

İkinci məsələ Naxçıvan diyarının Ordubad qəzasına Zəngəzurdan gəlmiş qaçqınlar haqqında idi. Bu məsələ üzrə birinci maddəyə bənzər qərar qəbul edildi, yəni onların da keçmiş yaşayış yerlərinə qayıtmaqları uyğun görülmədi.

Qaçqınlar məsələsi komissiyanın 12 iyun tarixli iclasında təkrarən müzakirə edildi. Komissiyanın məruzəsi ilə Erziykanın çıxış etdiyi, Əvvəlki iclasda qəbul olmuş qərarlar təsdiq edildi.

Həmin iclasda Naxçıvan xalq sosial təminat komissarının məruzəsi dinlənildi. O, Ermənistan hökumətinin Zəngəzurdan olan qaçqınları daimi yaşayış yerlərinə qayıtmaq üçün qəbul etməkdən imtina etdiyini, Ermənistanın ermənilərin yerləşdirilməsində dair daşnak siyasətinin davam etdirildiyini, Ermənistan nümayəndəsi Manusyanın 2 min pud qədər olan taxılı yalnız ermənilərə paylandığini və azərbaycanlıları ehtiyaclarını nəzərə almadığını diqqətə çatdırdı. Bildirdi ki, Zəngəzur qaçqınlarının geriyyə qaytarılmasına dair Naxçıvanda xüsusi bir qərar qəbul edilsə də, kağız üzərində qalıb.

Müzakirə zamanı Qaçqınların məsələləri üzrə komissiyayı daimi komissiyaya çevirmək haqqında qərar qəbul edildi. Komissiyanın tərkibinə Ermənistanın Naxçıvan Karabəkyan, Gürcüstanın Naxçıvan Karabadzə, Azərbaycanın N.Nəcəfov daxil edildi.

Daimi komissiyanın iclasları əsl siyasi döyüşü xatırladırdı. Erməni bölgəvəkiləri tarixi torpaqlarından qovulmuş azərbaycanlıların geri dönməsinə icazə vermirdi, bunun üçün müxtəlif bəhanələr gətirir, həyasızlıqla yuxarı hakimiyyəti orqanlarına müraciət edirdilər. Məsələn, İttifaq Soveti yanında Qaçqınların məsələləri üzrə daimi komissiyanın erməni-esilli üzvü Zaqafqaziya Diyar Partiya Komitəsinə göndərdiyi məktubda yazırdı ki, Ermənistan qaçqınlarını yerləşdirilməsi üçün bir qarış da torpaq yoxdur. Guya qaçqınların bir qisminin yerləşdirilməsi digərlerinin torpaq payının azaldılması hesabına mümkün olub, onlar torpaqsız kəndliləyə çevriliblər, bütün Ermənistanıda ən ağır

101 illik Zəngəzur ədalətsizliyi

Prezident İlham Əliyev tarixi torpaqlarımızda Azərbaycanın hüququnu bəyan etdi

və əkin sahələri var idi. Rəsmi sənədlərdə yazıldığı kimi, həmin ərazinin otlaq sahəsi olan 140 min desyatın əsrlər boyu azərbaycanlılar tərəfindən istifadə edilməmişdi. Erməni bölgəvəkiləri özlərinə məxsus tərzdə həyasızlıq edərək bütün bunları qəbul etmək istəmirdi. Ermənistan sovetləşdirilsə də, azərbaycanlılara münasibət dəyişməmiş, onların evlərinə ermənilər yerləşdirilmişdi. Evsiz-əşiksiz qalan azərbaycanlılar isə Azərbaycana üz tuturdular.

RK(b)P Zaqafqaziya Diyar Komitəsi Rəyasət Heyətinin 1922-ci il 2 dekabr tarixli iclasında (protokol №46) İttifaq Sovetinin Qaçqınların məsələsi üzrə daimi komissiyasına Qubadlı və Zəngəzur qəzalarında qaçqınları torpaq ayırılması üçün fondun qaytarılması məqsədi ilə məlumat toplamaq tapşırıldı. Zəngəzur qəza Partiya Komitəsinin katibi Təvəkküləyan və qəza İcraiyyə Komitəsinin sədri Arutunov Ermənistan K(b)P MK-yə göndərdikləri teleqramda azərbaycanlı qaçqınları torpaq verilməsi məsələsinin həllinə dair özünəməxsus təkliflərini yazdılar. Artıq qeyd edildiyi kimi, əvvəllər Qubadlı və Zəngəzur qəzalarında ümumi torpaq fondu yaratmaq təklif edən bu şəxslər yazırdılar ki, guya azərbaycanlı bəyler torpaqlarını vermək üçün azərbaycanlı qaçqınları Zəngəzur dağlarının torpaqsız ərazilərinə qovurtur və azərbaycanlı qaçqınların keçmiş torpaqları artıq 5-6 illik torpaqsız erməni kəndlilərinə verilib. Onların fikrinə, azərbaycanlıların geri dönmələri milli münasibətləri kəskinləşdirirdi.

Torpaq məsələsinə Zaqafqaziya Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi Torpaq Komissiyasının 1927-ci il 9 yanvar tarixli iclasında baxıldı. Zaqafqaziya MK Rəyasət Heyətinin 1927-ci il 11 yanvar tarixli iclasında isə (protokol №2, §5) Torpaq Komissiyasının 9 yanvar tarixli iclas protokolu (№38) 1-ci bəndi - “Ermənistan SSR-in Zəngəzur və Meğri qəzaları ilə Azərbaycan SSR-in Kürdüstan və Qaryagin qəzalarının inzibati-təsərrüfat sərhədlərinin müəyyənləşdirilməsi məsələsi” Mixa Tsaxakayanın sədrliyi altında müzakirə edildi. Məsələni Zaqafqaziya MK-in Torpaq Komissiyası təqdim etdi. Torpaq Komissiyasının 9 yanvar tarixli iclas protokolu (№38) 1-ci bəndi təsdiq edildi. Qərara görə, Zəngəzur və Kürdüstan qəzalarında sərhəd Goruşçaydan Susantəpə dağlarındakı kurqanın cənubuna qədər 64°12' 075.39°9'4525

qədərlikdir. Azərbaycan məxsus Nüvədi, Eynadzor və Tuğut kəndləri torpaqları ilə birlikdə Ermənistan SSR-in Meğri qəzasına verildi. Oxçuqay və Bəsitqay hövzəsində yerləşən və əhali yalnız azərbaycanlılardan ibarət olan 21 kənd Zəngəzur və Qaryagin qəzalarında münasibətlər ərazi kimi qaldı. Həmin ərazilərin bu və ya digər tərəfə mənsub olması məsələsi açıq saxlandı. Sərhədi xırdaçığına qədər düzün müəyyənləşdirilmək üçün ilk imkan olduğu Zaqafqaziya Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin üzvü Vano Sturmanın sədrliyi altında Azərbaycan və Ermənistan xalq torpaq komissarları yerlərə göndiriləcək, onların sərəncamına yerləşən də verilecəkdir.

12 min desyatın olan Alagöller adlı otlaq sahəsi Kürdüstan qəzasının tərkibi

bində saxlandı. Ermənistan SSR-in Zəngəzur qəzası ilə Azərbaycan SSR-in Kürdüstan qəzası arasında sərhədlər teleqramda qərarlaşdı 1928-ci il 24, 25, 26 avqust tarixli saziş protokolu əsasında təsdiq edildi. Əvvəllər Ermənistanın verilməsi Nüvədi, Eynadzor və Tuğut kəndlərini Ermənistan SSR-in Meğri qəzasına verildi. Əhali isə Azərbaycanlılardan ibarət olan 21 kənd Cəbrayıl qəzasında saxlandı. 9 kənd isə Ermənistan verildi.

Beləliklə, Zəngəzur Ermənistan verilməsi ilə Azərbaycanın digər ərazilərini Naxçıvanla, Türkiyənin işə türk dünyası ilə quru əlaqəsi kəsildi, tarixi ədalət-sizlik yaradıldı.

Tarixi torpaqlarımıza qayıdacağıq: yeni üfütlər astanasında

2020-ci il 10 noyabr tarixində imzalanan üçtərəfli bəyanatda Prezident İlham Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü ilə Zəngəzur dəhlizinin açılmasının daxil edilməsi və 2021-ci il 15 iyun tarixində Türkiyə Cümhuriyyəti Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöganla imzalandığı Şuşa Bəyannaməsində bu dəhlizin yaradılmasını bir daha təsbit edilməsi tarixi ədalətin bərpasına yönəlib.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadi rayonları barədə Prezident İlham Əliyevin 17 iyul tarixli fərmanına əsasən Şərqi Zəngəzur qəzasını rayonunun yaradılması millətimizin qan yaddasını, unudulmuşluğa çalınan tarixi gerçəkliyi bərpa etdiyi üçün böyük əhəmiyyət daşıyır.

14 iyulda Xocasəndə şahid ailələri və müharibə əlillərini mənzilərin və avtomobillərini verilməsi mərasimində etdiyi çıxışında Prezident İlham Əliyevin söylədiyi aşağıdakı fikirlər strateji əhəmiyyət daşıyaraq bizi yeni üfütlərə götürür:

“...Şərqi Zəngəzur bizim tarixi torpaqlarımızdır, Qərbi Zəngəzur bizim tarixi torpaqlarımızdır. Biz tarixi unuda bilmərik, ki, Ermənistan SSR-in Meğri qəzasına verildi. Oxçuqay və Bəsitqay hövzəsində yerləşən və əhali yalnız azərbaycanlılardan ibarət olan 21 kənd Zəngəzur və Qaryagin qəzalarında münasibətlər ərazi kimi qaldı. Həmin ərazilərin bu və ya digər tərəfə mənsub olması məsələsi açıq saxlandı. Sərhədi xırdaçığına qədər düzün müəyyənləşdirilmək üçün ilk imkan olduğu Zaqafqaziya Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin üzvü Vano Sturmanın sədrliyi altında Azərbaycan və Ermənistan xalq torpaq komissarları yerlərə göndiriləcək, onların sərəncamına yerləşən də verilecəkdir.

12 min desyatın olan Alagöller adlı otlaq sahəsi Kürdüstan qəzasının tərkibi

Musa QASIMLI, Milli Məclisin deputatı, AMEA-nın müxbir üzvü

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə islam aləminin ən əziz və müqəddəs günü, Uca Yaradana sədaqətin və İlahi Lütfin təccəllisi olan mübarək Qurban bayramı münasibətilə xalqımızı ürəkdən təbrik edib, Allah-təaladan səadət və rifah, xeyirli və bərəkətli ömür arzulayıb.

QMI-nin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, təbrikdə deyilir: "Allah şükürdür olsun ki, bu il Qurban bayramını 30 illik Qarabağ həsrətinin sonu, illər boyu etdiyimiz duaların qəbul olduğunu bildiren Zəfər müjdəsi kimi qarşılayırıq. Artıq neçə müddətdir ki, xalqımız öz tarixinin ən möhtəşəm bayram sevincini - Vətən müharibəsindəki Qələbənin qururunu yaşayır. Qəhrman Azərbaycan əsgərinin işğaldan azad olmuş ərazilərdə dövlətimizin uğurlu bayrağını ucaltması, Şuşa və Ağdam məscidlərinin minarələrindən azanların səslənməsi İlahi ədalətin bərpası deməkdir. Bu mübarək günləri bizə, bütün xalqımıza yaşatdığı üçün Uca Yaradana və dövlətimizə sonsuz həmd-sənələr edirik! Biz fəxr edirik ki, bu Qələbənin müəllifi və sərkərdəsi Azərbaycan xalqının böyük oğlu, adı tarixin qızıl səhifəsinə Qarabağ Fətəhi kimi yazılan Zati-əllili Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarıdır. Vətən müharibəsi ərzində onun liderlik əzmi, qatiyyətli siyasəti, mərdliyi, cəsərdli hər kəsə - ordumuzun əsgərinə, xalqımızın övladlarına, dinindən və millətindən asılı olmayaraq ölkəmizin bütün vətəndaşlarına unudulmaz anlar yaşatdı, dünya ictimaiyyəti Azərbaycanın siyasəti liderinin qüdrətinin və ölkəmizdəki sarsılmaz xalq-dövlət birliyinə şahid oldu. Buna görə də biz Azərbaycan dövlətinin gələcəyinə böyük inam və ümidlə baxırıq və inanırıq ki, Allahın köməyi ilə xalqımız öz müzəffər lideri İlham Əliyev cənabları və onun silahdaşı Mehriban xanım ilə birlikdə daha böyük zəfərlərə imza atacaqdır, inşaallah.

Bu ilki bayram, Qazılar Şurasının fətvasında qeyd olunduğu kimi, qəməri təqvimlə zillihccə ayının 10-na, miladi tarixlə 20-21 iyul tarixinə təsadüf edir. Həmişə xalqın dini inanclarının qayğısına qalan dövlətimiz iki günü - 18-19 iyul tarixlərini qeyri-ış günün elan edib və bu özlə münasibətinə görə biz müsəlmanlar dövlət rəhbərimizə minnətdarlığımızı bildiririk. Şəri hökmlərə əsasən, Qurban kəsimi 3 gün ərzində, 20-22 iyul tarixlərində icra oluna bilər. Hədislərdə qeyd olunduğu kimi, Qurban bayramının gecəsi və günü duaların qəbul olduğu zamandır. Həmərlik, yardımlaşma və mənəvi təmizlənmə rəmzi olan bu müqəddəs gündə Vətən uğrunda şəhid olan qəhrəman övladlarımızı rəhmət duaları ilə yad etmək, qazilərimize, yarallırlarımıza Allah-təaladan şəfaət və səadət diləmək bizim vəfa borcumuzdur. Biz Qarabağda dalğalanmış Azərbaycan bayrağı naminə canından keçən hər bir şəhidimizə Allahdan rəhmət diləyirik, qazilərimize şəfalar arzulayırıq.

Əziz həmvətənlərim! Bir daha bu əziz bayram münasibətilə Azərbaycan xalqını və dünya müsəlmanlarını təbrik edir, Qurban bayramının qədim İbrahimi dəyərlərə həmişə sadiq qalmağı Uca Yaradandan təmnənə edirik. Allah-Təala bütün müsəlman ictimaiyyətinin ibadətlerini qəbul etsin, Azərbaycan dövlətinin və dövlət rəhbərliyimizin qorunub, Allahın mərhəmət nəzəri daim Vətənimizin və xalqımızın üzərində olsun! Qurban bayramımız mübarək olsun!"

Qurban bayramı həm də niyyət bayramıdır

Bu müqəddəs günü müsəlmanlar sosial yardımlaşma, həmrəylik rəmzi kimi yaşadırlar

Hər xalqın milli, xəlxə adət-ənənələri var. Bu adət-ənənələr zaman-zaman düşüncələrdə, ürəklərdə, həyatda sədaqətlə qorunub yaşadıqları, əmanət kimi sonrakı nəsillərə ötürüldü. Xalq ona görə güclü olur ki, zaman anlamında dününələri unutmur. Xalqımız belələrimizdir.

Adət-ənənələrimizin bəziləri xalqımızın var olmasıyla yaşadır, bəziləri həyat, yaşayış, yaşayışın mübarizələrində qazanılıb, bəziləri isə inanclarla, dini-etiqadlarla bağlıdır. Bütün hallarda malik olduğumuz dəyərlər yaşadır, yaşadılacaq.

Din əsasən, həyat tərzidir. Səməvi dinlərin sonuncusu olan islam insanlara dürüstlük, halallıq, yüksək əxlaq, davranış normaları aşılayır. Bu baxımdan islam dini ona iman gətirən bütün xalqların həyata baxışının əsası müəyyənləşdirir.

XV əsrdir ki, inancımızın iman yolundağı, müsəlmanlığın fəzilətiləri yaşayırdı. Dünyanın neçə-neçə tanınmış şəxsiyyətlərinin islamı qəbul etməsi onun müdərəqqi din olduğunu təsdiq edir. İslam dini dünyanı duruluğa, saflığa, bəşəriyyətin yəmənləndirilməsinə yönəldən yeganə dindir. Azərbaycanda islam dininin ənənələri sədaqətlə yaşadılmaqdadır. Respublikamızda islam dininin üstünlüyü olan bayramlar - Ramazan, Qurban dövlətinin təsis etdiyi rəsmi bayramlardır.

Dünya müsəlmanlarının mənəvi dünyasını nurlandıran Qurban bayramı min illərdir dini inancı islam olan dövlətlərdə və digər ölkələrdə yaşayan müsəlmanlar arasında həmrəylik, qarşılıqlı rəmzi kimi yaşadır. Qurban bayramı ismayıl qurbanı adı ilə də anılır. Bu bayram min illərdən islam dininin humanizmi, bərabərlik, qarşılıqlı paylaşma düşüncələrinə sədaqət kimi ehtiramla anılmaqdadır.

Sovet imperiyası Azərbaycanı ilhaq etdikdən sonra islam dininə qarşı qadağalar belə, xalqın inancının üstündə "yəl əsdirə bilmedi". Neçə-neçə din xadimi sürgün edilsə də, məscidlər kolxozların anbarlarına çevrilsə də, dağıdılsa da xalq inancını, dini adət-ənənələrini bütün çalarları ilə yaşatdı, qorudu. Məscidlərdən

azan səsi gəlməyə də, könlüllərdə bu səz qorunub yaşadıqları. Bu gün Azərbaycan islamı dəyərləri sədaqətlə yaşadan dövlətlərdən biridir.

Dövlət müstəqilliyimiz bərpa edildikdən sonra sovet imperiyasının qadağaları da sovuşdu. Xalq zaman-zaman siyasət rəhbərlərindən qoruduğu inanclarını, adətlerini "ışığa üzünə" çıxartdı. Xalq inanclarını həm də dövlətin himayəsi ilə icra etmək imkanı qazandı.

Xalqın təkidli tələbi ilə dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra respublikamızda dini bayramları da dövlət səviyyəsində qeyd edilməyə başladı. Qadağalar səksəkəsindən qurtaran xalq həyatın azadlığı havasını dini inanclarla qoşa yaşatmağa başladı. Ulu Öndər adət-ənənələrimizə, ənənələrimizə yeni yaşayış verdi. Yeni yaşayış qazanan bayramlardan biri də Qurban bayramı oldu. Ulu Öndər hər il qeyd edilən bu bayramda xalqı təbrik edirdi, Qurban bayramını məcburi köçkünlərlə birgə keçirdirdi ki, bu da bayramın mahiyyətinə ən böyük Azərbaycanın ruhan verdiyi böyük töhfə olurdu. Xalq dahi rəhbərin istər islam dininə, istər vətəndaşlara verdiyi dəyəri ən gözəl bayramlaşma bildirdi, bayramlaşmanın mahiyyətini Ulu Öndərdən öyrənirdi.

Umummilli Liderin siyasət kursunu bütün istiqamətlərdə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev də dövlət bayramlarını xalqa birlikdə qeyd edir. Hər bayramda, o cümlədən Qurban bayramında xalqa təbrikini çatdırır. Ən ulyi arzularını bildirən dövlət başçısının təbrikləri isə xalqımız tərəfindən milli mentalitetimiz ayrılmaz tərkib hissəsi kimi dəyərləndirilir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizdə 2017-ci ili "İslam həmrəyliyi ili" elan etməsi də dövlət başçısının bu de-

Sabina XASAYEVA, Milli Məclisin deputatı

yərlərə verdiyi qiymətin əyani təzahürüdür.

Azərbaycanın müsəlman dünyasının ayrılmaz parçası kimi tarix boyu islam mədəniyyətinin inkişafında, tolerantlıq mühitinin təşəkkül tapmasında, multikulturalizmin, mədəniyyətlərəsi və sivilizasiyalararası dialoqun qurulmasında, islam dəyərlərinin təbliğində böyük xidmətləri olub, bundan sonra da olacaq. Ölkəmiz islam dünyasında böyük nüfuzə malikdir. Bunun nəticəsində ki, 2009-cu ildə Bakı, 2018-ci ildə Naxçıvan islam mədəniyyətinin paytaxtı elan olundu. 2017-ci ildə Bakıda IV islam Həmrəyliyi Oyunları keçirildi. Bütün bunlar isə özlüyündə islam həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi sahəsində Azərbaycana etimad deməkdir.

İllərdir qeyd etdiyimiz Qurban bayramı da xalqımızın əziz bayramlarından biridir. Hətta ölkəmizdəki müxtəlif dini konvensiyaların nümayəndələri də Qurban bayramının böyük fəzilətlərinə, bu bayramın mahiyyətinə böyük ehtiramla yanaşırlar. Qurban bayramı müdərəqqi milli-mənəvi dəyərlər sisteminə sosial yardımlaşma, xeyirxahlıq duyğularını kimi yaşadır.

İslam dininin fəzilətlərini yaşadan Azərbaycanada Vətən məfumu da dini müqəddəslik səviyyəsində yaşadır. İslamda şəhidliyin necə yüksək zirvə olduğunu bütün çalarları ilə dərk edən döyüşçülərimiz Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə ikinci Qarabağ müharibəsində Vətən naminə şəhadətə gətirdilər, torpaqlarımızı işğaldan azad etdilər. Onların şəhidliyi ilə əziz edilmiş Qarabağda, mədəniyyətimizin paytaxtı Şuşada, Cıdır düzündə qurbanlar kəsiləcək, dualar oxunacaq.

Sabina XASAYEVA, Milli Məclisin deputatı

TASS və Trend agentliklərinin birgə layihəsi olan eastweststream.com portalının təqdimatı keçirilib

Platformanın məqsədi regionda gedən prosesləri hərtərəfli işıqlandırmaq, Şərqlə və Qərbdən informasiya axınına təminat verməkdir

Heydər Əliyev Mərkəzində Rusiyanın TASS və Azərbaycanın Trend informasiya agentliklərinin birgə layihəsi olan eastweststream.com portalının təqdimatı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, platformanın məqsədi regionda baş verən hadisələr barədə analitik məlumatlar, iqtisadi sahələri əhatə edən xəbərlər yaymaq, Şərqlə və Qərbdən informasiya

axınına təminat verməkdir. Portal həmçinin geosiyasi proseslər, eləcə də enerji ehtiyatları ilə zəngin regionların potensialı, maliyyə durumu və siyasi həyatı barədə etibarlı xəbər mənbəyi kimi çıxış edəcək.

Təqdimat mərasimində çıxış edən Məxal Qusman bildirib ki, Azərbaycanda qədim ənənələrə malik olan jurnalistika daim dəqiqliyi ilə seçilib. "Azərbaycanda rus dilinə həmişə böyük önəm verilib. Əsas Umummillə Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan bu siyasəti Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Yeni platforma Rusiya və Azərbaycan media-sının perspektivli layihələrindən biridir", - deyə o qeyd edib.

Mediannın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayilov deyib ki, Azərbaycanın Rusiyanın informasiya bazarının iki nüfuzlu media subyektinin bir arada gələrkə təqdim etdiyi "Eastweststream" platforması dünyanın siyasi və biznes eliti arasında diqqətini cəlb etməklə yanaşı, region haqqında yalnız operativ deyil, həmçinin mötəbər informasiya qaynağı olacaq: "Şübhə etmirik ki, bu platforma Şərqlə və Qərbin dinamik inkişafını əks etdirən etibarlı xəbər və keyfiyyətli analitik təhlillərə artan tələbatı qarşılaya biləcək".

Tədbirdə həmçinin TASS agentliyinin baş direktorunun müavini Mixail Kolmkov, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva, Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Mixail Boçarnikov, Azərbaycan Televiziyasının sədri Rövşən Məmmədov, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin sədri Elçin Şiqli, Milli Məclisin deputatı Nizami Səferov, CBC televiziyanın rəhbəri Vüqar Xəlilov, Real TV-nin direktoru Mirşahin Ağayev və Trend agentliyinin baş direktorunun müavini Emin Əliyev çıxış ediblər.

"Mediada islahatlara doğru" mövzusunda seminarın iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub

Mediannın İnkişafı Agentliyi və ADA Universitetinin İxtisasatırma Proqramlarının birgə təşkilatçılığı ilə iyunun 14-dən iyulun 10-dək "Mediada islahatlara doğru" mövzusunda keçirilən silsilə seminarlara başa çatıb.

Universitetdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu münasibətlə iyulun 14-də bağlanmış mərasimi keçirilib. Mərasimdə ADA Universitetinin icraçı prorektoru Fərid İsmayilovada Mediannın İnkişafı Agentliyi ilə birgə eməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən silsilə seminarların növbəti mərhələsinin təşkil ediləcəyini bildirib. Prorektor qeyd edib ki, sözügedən seminarların təşkil istər rəqəmsal, istərsə də ənənəvi mediada yeni dövrün başlanğıcı kimi qəbul edilə bilər.

Daha sonra ADA Universitetinin prorektor müavini, İxtisasatırma Proqramlarının rəhbəri Aygün Hacıyeva və təqdimatla çıxış edərək bildirib ki, biliyə və sənəyə əsaslanan seminar programını tədris edən təlimçilərin 60 faizi yerli, 40 faizi isə xarici mütəxəssislərdən ibarət olub.

ADA Universitetinin kommunika-siya və rəqəmsal media üzrə müəllimi Şəfaq Mehəlibəyova jurnalistləri Azərbaycan cəmiyyətinin müəllimləri kimi qiymətləndirib, onlara bu missiyaların da uğurlar arzulayıb.

Tədbirin sonunda seminar iştirakçılara sertifikatlar təqdim edildi. Xatırladaq ki, seminarlar çərçivəsində "Al-Jazeera" Media İnstitutundan Montaser Maray, Rəsul Sərdar və Rene Ode, eləcə də "Haber Global"-dan Can Mumay müəhazirələrlə çıxış ediblər.

Seminarların təşkilində məqsəd müasir media mühitinə görə nəzərdə tutulan sahədə innovativ təcrübələri araşdırmaq və mövcud media nəzəriyyəsinə uyğun ölkədə media islahatları prosesinə təkan verməkdir.

Xeyirxahlıq nümunəsi

Əvvəli 1-ci səh.

Bəlkə də elə bu saf, ulyi, Vətən özləmlili müqəddəs duaların qəbul olmasının nəticəsidir ki, digər əziz bayramlarımız kimi Qurban bayramını da illərdir həsrətini çəkdiyimiz Qarabağın azadlığını yaratdığı qururverici şadyanallıqla qeyd edirik. Bu İlahi xoşbəxtliyi el-obamıza müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, yenilməz sərkərdənin rəhbərliyi altında rəşadətli Ordumuzun qəhrəmanları, canlarını, qanlarını bu torpağa qurban edən şəhidlər ərməğan edib.

Düz 30 illik həsrətdən sonra Qarabağda bayram-bayrama qarışıb. Müqəddəs məscidlərimizdən qalxan ruhi saflığın təcəssümü azan sədaları, milyonlarla sınaqdan pərvazlanan ulyi dualar pillə-pillə Tanrı dərğahına ucalır...

Foto İlham BABAYEVİNDİR

Qurban kəsmək ayini bəşəriyyətin həyatında yeni bir səhifə açır

İnsanları halallığa, paklığa, birgəliyə, ədalətə səsləyən Qurban bayramı dünya müsəlmanlarının mənəvi-ruhi birliyinə, əməlisaleh insanların Tanrı sevgisinə təcəssümü etdirir.

Qurban kəsmək mərasiminin tarixi qədimdir. Tarix boyu dünya xalqları bu ayini müxtəlif cür icra edib. Hətta insanlar qurban kəsmək, odda yandırmaq, suya atmaq kimi dəhşətli adətlərdə mövcud olub. Səməvi dinlər olan İudaizm, xristianlıq və İslamda müxtəlif formalarda olsa da qurban kəsmə əyini icra olunur. Lakin İslamda bərqərar olan qurban kəsmə ayini bəşəriyyətin həyatında yeni bir səhifə açır və Yer üzünün ən ali varlığı insana qarşı həyata keçirilən qəddarlıq, vəhşiliyi sonlandırır.

istəyəndə isə nə qədər cəhd etsə də, Allahın hökümü ilə biçəq kəsmir. "Eyl bu məqamda səmadən səs gəlir: "Ey İbrahim! Artıq sən rəyanın düzgünlüyünü (Allah tərəfindən olduğunu) təsdiq etdin (Sənə yuxuda nə əmr olunmuşdu, onu yerinə yetirdin. Allah sənə lütf edərək oğlunu yerinə bir qoç kəsməyi buyurur). Biz yaxşı iş görənləri belə mükafatlandırırıq" (Quran, Saffat, 104-105).

Uca Yaradana İsmayılı qurban kəsməyi əmr etməklə, peyğəmbərlik üçün bəyənilmiş seçdiyi bəndəsinə - İbrahimi əleyhis-selamı sınağa çəkirdi və onun bu sınaqdan mətanətlə çıxdığını görün İsmayılın əvəzinə qurban kəsmək üçün qoç göndərirdi. İbrahim peyğəmbər qoçu qurban kəsb Allah şükür edir...

Qurban bayramının əsasında duran bu hadisənin böyük mənası var. Bir tərəfdən, Allah-təala İbrahim peyğəmbərin səmimiyyətini, Tanrıya sədaqətini və qəlbən bağlılığını, Onun buyuruqlarına əməl etməyə hazır olduğunu sübut etdi. Digər tərəfdən isə Allah-təala İbrahim peyğəmbər vasitəsilə öz bəndələrinə bildirdi ki, yalncı dinlərdə olduğu kimi, insanların qurban kəsilməsini istəmir. Allah qurban kəsmək üçün göydən qoç göndərməklə yalncı etiqadların puçluğunu, yaratdığı ən müəmməl məxluqun - insanın hər şeydən uca olduğunu nəzərə çarpdırdı.

Allaha xoş gələnlər əməllərdən biri

Müqəddəs kitabımızda deyilir: "Biz qurbanlıq dəvələri də Allahın nişanələrindən (Onun haqq dininin əlamətlərindən) etdik. Sizin üçün bu qurbanlıqları (dini və dünyəvi) xeyir vardır. Artıq onları ayaq üstə durduqları (sol əli bağlı, sağ əli və iki ayağı açıq vəziyyətdə olduqları) halda kəsərək üstlərində Allahın adını çəkin (bismillahlə deyir). Onlar böyrü üstə düşsən (canları çixdığını) zaman (atından) özünüzdə də yeyin, (yanınızda olub utandıqından) əl açmayın (lakin verilənə etiraz etməyə) və dilənçiyi də yeydirdin. Onları (qurbanlıq heyvanları) sizə belə ram etdik ki, bəlkə (nemətimizə) şükür edəsiz! Onların nə əti, nə də qanı, əlbəttə, Allaha çatmaz. Allaha çatacaq olan yalnız sizin təqvanızdır (səmimi-qəlbəndə etdiyiniz ibadətdir). Allah sizə doğru yola yönləndirdi (sizin həccin əməllərini göstərdiyi) üçün Onu (layiqincə) uca tutasınız deyə, bunları sizə belə ram etdi. (Ey Məhəmməd!) Ehsan edənlərə (cənnətlə) müjdə ver!" (Həcc, 36-37) Başqa sözlə, müsəlman qurban kəsərək Tanrıya yaxınlığını, ona sədaqətini bir daha sübut edir.

Müsəlman qurban kəsməklə Yaradana sədaqətini nümayiş etdirir. Elə "qurban" sözünün hərfi mənası da ("yaxınlıq", yeni, Allah yaxınlığı) buna dəlalət edir.

Qurban kəsmək əsasən Məkkədə Həcc ziyarətində olan zəvvarlara vacibdir. Digər yerlərdə isə imkanlı adamların qurban kəsəmələri Allah-Təala yanında bəyənilən əməllərdən hesab olunur. Qurban atından fəqir və kasıb ailələrə paylamaq gərəkdir ki, onlar bayram ab-havasını yaşasınlar - bu böyük savabdır.

İmkanlıların qurban kəsəməsi məqbul olmadığı kimi, imkansızların da ailəsi-

nin güzəranına ziyan vurmaqla, yaxud borc-xərclə qurban kəsməsi məqbul deyil. Qurban qoyun və keçidən, dəvə və inəkəndən kəsilir. Cöl heyvanlarından, eləcə də quşlardan qurban kəsilməz. Qurbanlıq heyvan sağlam, qıvsuz və cavan olmalıdır. Xəstə, arıq, qolaq, gözü kor, buynuzu sınımsı, dişləri tökülmüş, qulağı, quruğu kəsilmiş heyvandan qurbanlıq olmaz. Qurban əti, adətən, üç yere bölünür: bir hissəni qurban kəsən özünə saxlayır, bir hissəni qohum-əqrəbəyə və dost-tanışa verir, bir hissəsini də ehtiyacı olanlara paylayır. Müsəlman istərsə, qurban ətinin hamısını kasıblara paylaya bilər. Həm də imkan daxilində bir yox, bir neçə qurban kəsib ehtiyacı olanlara paylamaq savabı artır.

Xeyirxahlığın təzahürü

İmkanlı müsəlmanın qurban kəsib imkansızların ehtiyacını qisman də olsa, ödəməsi xeyirxahlığın təzahürüdür. Allaha xoş gələn bu əməl Qurban bayramında özlünü daha qəbərli şəkildə büruzə verir. Qurban ətinin paylanması insanların bir-birinə kömək göstərməsinə, əl tutmalarının vacibliyinə dəlalət edir.

Dinimizin tələp etdiyi ədalət prinsipi də Qurban bayramında özlünü göstərir. Qurban ətinin paylanması maddi sərvətlərin ədalətli bölüşdürülməsi mənasını verir.

Müsəlman dünyasında əsl təntənəyə çevrilən, insanlara birlik, həmrəylik, şüfəq, xeyirxahlıq duyğularını aşılayan Qurban bayramında insanlar bir-birlərinə həcc, fədakarlıq, təvazökarlıq və bağlılıq gününü kimi təbrik edir, aztəminatlı ailələrə yardım göstərir.

Uca Allah Qurban bayramının mahiyyətinə işarət edərək buyurur: "Onların nə əti, nə də qanı Allaha çatmaz. Ona yalnız sizin təqvanız çatır. Sizə doğru yola yönləndiyinə görə, Onu uca tutasınız deyə, bu (heyvanları) sizə beləcə ram etdi. (Sən isə) yaxşılıq edənləri müjdələ!" - Həcc surəsi 37-ci ayə.

Şükürlər olsun ki, Ulu Tanrı kəsdiyimiz qurbanları, duaları qəbul edib və arzularımızı çin edərək bu il bizə Qurban bayramını müqəddəs yurdumuz Qarabağda qeyd etmək kimi xoşbəxt tələb etdi.

Uca Allah kəsəcəyimiz qurbanları qəbul etsin!

Yasəmən MUSAJEVA, "Azərbaycan"

xalqımızı**Qurban bayramı**

*münasibətilə
təbrik edir,
ruzi-bərəkət,
əmin-amanlıq və
xoş gələcək
arzulayır.*

Bayramınız mübarək!**“Bakı Abadlıq Xidməti” MMC**

**Azərbaycan xalqını
Qurban bayramı**

*münasibətilə təbrik edir
səadət, əmin-amanlıq, birlik,
firavan həyat, ruzi-bərəkət və
xoş günlər arzulayır*

Füzuli rayon sakini şikayətinə operativ qaydada baxılaraq həll olunmasına görə prokurorluq əməkdaşlarına minnətdarlıq edib

Füzuli rayonunun Mirzənağılı kənd sakini Baxşaliev Yaşar Baxış oğlu Qazaxlar kənd bələdiyyəsinin sədrinin ondan torpaq sahəsinin özəlləşməsi üçün dövlət rüsumu olaraq 500 manat məbləğində pul alması, özəlləşmə

prosesinin ləngiməsi ilə bağlı rayon prokurorluğuna müraciət edib. Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirdilər ki, araşdırma nəticəsində məsələ müsbət həllini tapıb və Y.Baxşaliev müraciəti təmin olunub. Vətəndaş Y.Baxşaliev prokurorluğun sosial şəbəkə hesabına çəkdiyi videonu göndərərək ictimailəşdirilməsini xahiş edib.

Həmin videoçarx Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti tərəfindən #söz-vətəndaşda heşteqi ilə ictimaiyyətə təqdim olunub. Videoçarxda Y.Baxşaliev şikayətinə operativ qaydada baxılmasına və məsələnin ədalətli həllinə görə prokurorluq əməkdaşlarına minnətdarlıq ifadə edib.

Y.Baxşaliev prokurorluğun sosial şəbəkə hesabına çəkdiyi videonu göndərərək ictimailəşdirilməsini xahiş edib. Həmin videoçarx Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti tərəfindən #söz-vətəndaşda heşteqi ilə ictimaiyyətə təqdim olunub. Videoçarxda Y.Baxşaliev şikayətinə operativ qaydada baxılmasına və məsələnin ədalətli həllinə görə prokurorluq əməkdaşlarına minnətdarlıq ifadə edib.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Vətən müharibəsində iştirak edən jurnalistlərlə görüşüb

Azərbaycan media nümayəndələri 44 günlük Vətən müharibəsində də yüksək vətənpərvərlik ruhu ilə şanlı Zəfərimizə öz dəyərli töhfələrini verdi. Media nümayəndələri sırasında ön cəbhədə döyüşdə iştirak edənlər də az olmadı. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinə AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, bunu nazir Sahil Babayev Vətən müharibəsi qazıları olan bir qrup media nümayəndəsi ilə Milli Mətbuat Günü əfəsinə keçirdiyi görüşdə deyib.

Nazir vurğulayıb ki, Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun möhtəşəm Zəfər qazandığı Vətən müharibəsi şanlı qəhrəmanlıq salnaməsi kimi tarixə qızıl hərflərlə həkk olundu. Azərbaycan uğurlu hərbi əməliyyatlarla beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərini Ermənistanın işğalından azad etdi, xalqımızın 30 illik yurd həsrətinə son qoyuldu. S.Babayev KİV nümayəndələrinin də bu böyük qələbənin əldə olunmasında fəal iştirakını qeyd edib. Bildirib ki, jurnalistlər Vətən müharibəsində həm cəbhə xəttində reportyor kimi çalışdılar, həm də səfərbərlik çərçivəsində ön cəbhədə döyüşçü kimi iştirak etdilər.

Qeyd edilib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərin çəkilişini həyata keçirməklə bağlı vəzifələrini icra edərkən AZƏRTAC-ın əməkdaşı Məhərrəm İbrahimov və AZTV-nin əməkdaşı Sirac Aboşov iyunun 4-də nəqliyyat vasitəsinin tank əleyhinə minaya düşməsi nəticəsində şəhid oldular. Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə hər iki şəhid jurnalist 3-cü dərəcəli "Vətəne xidmətə görə" ordeni ilə təltif edildi.

Həmçinin Vətən müharibəsi iştirakçıları olan media nümayəndələrinin bir qrupu torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılmış döyüş əməliyyatlarında iştirak edərək şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirdiklərinə görə dövlət başçısının sərəncamları ilə medallara layiq görüldülər.

S.Babayev nazirliyin kollektivi adından Vətən müharibəsində iştirak edən jurnalistləri peşə bayramları ilə əlaqədar təbrik edib. Onlara həm Azərbaycan mətbuatının inkişafına, eyni zamanda, möhtəşəm Zəfərimizin qazanılmasına öz dəyərli töhfələrini verdiklərinə görə təşəkkürünü bildirib.

Sonda jurnalistlərə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi adından "Təşəkkürnamə"lər təqdim edildi. Təltif olunanların arasında "Azərbaycan" qəzetinin əməkdaşı, II Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı Rəşad Baxşaliev də var.

Qarabağın dirçəlişi abad yollardan başlayır*Əvvəli 1-ci səh.*

Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbend avtomobil yolunun tikintisi davam edir

Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bir neçə yol layihəsi icra olunur. Həmin layihələr işğaldan azad olunan rayon və kəndlərin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq. Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbend avtomobil yolu həm də strateji əhəmiyyəti ilə fərqlənir. Çünki sözügedən yol Hacıqabul-Horadiz-Ağbend-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil yolunun bir hissəsi olmaqla, Zəngilanı Azərbaycanın digər rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirəcək.

Yol başlanğıcını Füzulinin Əhmədbəyli kəndindən götürməklə layihələndirilib. Uzunluğu 124 kilometr olan bu yol dövlət başçısının tapşırığına əsasən, Qarabağın inkişaf planı nəzərə alınmaqla, 6 və 4 hərəkət zolaqlı olmaqla, 1 texniki dərəcəyə uyğun inşa edilir. Yolun ilk 76 kilometrlik hissəsi 3 gediş - 3 gəliş olmaqla 6, qalan 48 kilometrlik hissəsi isə 2 gediş - 2 gəliş olmaqla 4 hərəkət zolaqlı olması nəzərdə tutulub. Yol boyunca zəruri yerlərdə ümumi uzunluğu 3400 metr olan tunellər, körpülər, yol ötürücüləri, yeraltı və yerüstü keçidlər inşa ediləcək. Bu işlərin müəyyən hissəsi artıq icra olunur.

Onu da qeyd edək ki, hazırda inşası aparılan Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa, Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut və Xudafərin-Qubadlı-Laçın avtomobil yolları başlanğıcını məhz bu yoldan götürür.

"Zəfər yolu"nun asfaltlanması sentyabrda başa çatdırılması planlaşdırılıb

Şuşanın düşməndən azad edilməsinin və qələbəmizin simvolu olan "Zəfər yolu"nun inşası da davam edir. Ötən il noyabr ayının 16-da təməli qoyulmuş "Zəfər yolu" cəmi 2 ay ərzində genişləndirilmiş, qısa müddətdə görülmüş işlər nəticəsində yol boyunca gediş-gəliş təmin olunmuşdur.

Xatırladaq ki, uzunluğu 101 kilometr olan "Zəfər yolu" Qarabağın inkişaf planı nəzərə alınaraq, 2 hərəkət zolaqlı olmaqla, ikinci texniki dərəcəyə uyğun inşa edilir. Başlanğıcını Hacıqabul-Mincivan-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil yolundan götürməklə "Zəfər yolu" Qarabağın tacı olan Şuşa şəhərinə qədər uzanır.

Hazırda yolun bəzi çətin relyefə malik qayalı ərazilərdən keçən hissələrində layihə eninin alınması üçün dağların tərtiblənməsi üsulu ilə yeni yol yatağı salınır. Yol boyunca suların ötürülməsini təmin etmək məqsədilə dairəvi boru və düzbucaqlı su keçidləri, həmçinin zəruri olan yerlərdə 3 yeni avtomobil körpüsünün inşası da

davam edir. Bununla avtomobil yolu ilə rahat gediş-gəliş təmin olunacaq.

"Zəfər yolu"nun cari ilin sentyabr ayınadək tam olaraq 2 hərəkət zolaqlı enində asfaltlanaraq istifadəyə verilməsi planlaşdırılır. Bu yol işğaldan azad edilmiş Füzuli, Xocavənd, Xocalı və Şuşa rayonlarının ərazisindən keçməklə, Füzuli və Şuşa şəhərləri də daxil olmaqla sözügedən rayonların 20-dən artıq yaşayış məntəqəsini əhatə edəcək.

Bərdə-Ağdam avtomobil yolunda da işlər səngimir

Başlanğıcını Bərdə şəhərindən götürən və uzunluğu 44,5 kilometr olan bu yol Qarabağın inkişaf planı nəzərə alınmaqla 4 hərəkət zolaqlı və I texniki dərəcəyə uyğun tikilir. Hazırda işlər 14-40-cü kilometr ərazisində gedir.

Qeyd edək ki, Ağdam şəhərinə qədər uzana-cıq yol bütövlükdə sözügedən rayonların 20-dən çox yaşayış məntəqəsini əhatə edəcək.

Tərtirin Vətən müharibəsində dağılan yol infrastrukturunu bərpa olunur

Düşmən hücumları nəticəsində Tərtirin yol infrastrukturuna dəyən ziyanın aradan qaldırılmasına da start verilib. İşlərin qısa müddət ərzində yekunlaşdırılması üçün əraziyə kifayət qədər texnika və canlı qüvvə səfərbər olunub.

Məlumat üçün bildirək ki, düşmənin təmas xəttindən aralıda dinc əhalinin yaşadığı əraziləri intensiv raket və artilleriya atəşinə tutması nəticəsində Tərtər rayonu ərazisində 1 respublika və 6 yerli əhəmiyyətli avtomobil yollarına, həmçinin şəhər daxilində 5 küçünün yol örtüyünə ciddi ziyan dəymişdi. İndi həmin ziyanın aradan qaldırılması üçün genişmiqyaslı işlər görülür. Artıq respublika əhəmiyyətli Bərdə-İstisu avtomobil yolunun 4,1 kilometrlik hissəsində frezlənmə işləri yekunlaşıb, mövcud yol örtüyü və zəruri olan yerlərdə yol yatağının yararsız qırıntı çıxarılaraq kənarə daşınıb, torpaq yatağının bərpası üçün kipləşdirilmə işləri görülmüşdür. Həmin işlərin davamı olaraq əraziyə yeni asfalt-beton örtüyü də döşənib. Bundan əlavə, respublika əhəmiyyətli Tərtər-Hındarx avtomobil yolunun təmirinə də başlanılıb.

Eyni zamanda yerli əhəmiyyətli avtomobil yollarının təmir və bərpası istiqamətində də işlər aparılır. Artıq Kovdadiq-Rəcəbli, Seydimli və Düyürlü, həmçinin Buruc-Gölablatlı və Bayım-Sarova yolları təmir olunub. Növbəti mərhələdə Qaraqoyunlu-Küçərli yolunun təmiri planlaşdırılıb.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

«Delta» nədən əmələ gəlib*Əvvəli 1-ci səh.*

Bu barədə Londondakı Kraliça Mariya Universitetinin klinik epidemioloqu Deyepi Qurdanazi məlumat verir. Onun dediyinə görə, "Delta" ştamminin bir çox mutasiyaları mövcuddur.

Gelməqlə Mərkəzdə yoluxucu xəstəliklərin tədqiqatı ilə məşğul olan alim Peggri Riçe isə bildirir ki, "Delta" variantı virus yükünü, yeni konsentrasiyanı daha da artırır. Məsələn, bu, boğaz nahiyəsində vəz verib. Bunu digər ekspertlər də təsdiq edirlər.

Sağalmış və peyvənd almış adamlarda əmələ gələn anticiplər ilkin virusa qarşı effektiv olsa da, onun mutasiyalarına qarşı zəif hərəkət edirlər. Bu hal Immune Escape - immün qaçışı adlanır. Bu, faktiki olaraq virusun insanın immün sistemini tərəfindən aşkar olunmasından qaçmaq qabiliyyətidir. Yekunda həm vaksin almış, həm də xəstəliyi keçirmiş adamlar yenidən yoluxa bilərlər.

"Delta" variantı həm də ona görə sürətlə yayılır ki, o, digər mutasiyalarla müqayisədə daha yoluxucudur və insanın immün sistemindən "gizlənmə" bilir. Hannoverdəki Ali Tibb Məktəbinin professoru, immunologiya və revmatologiya klinikasının eksperti Georq Berens hesab edir ki, mutasiya anticiplərinin təsiri zəiflətməklə immün sistemi tərəfindən virusun tanınmasını çətinləşdirir.

Lakin immün qaçışı o dərəcədə güclü deyil ki, ona qarşı mövcud vaksinlər faydasız olsun. Əksinə, tədqiqatların ilk nəticələri göstərmişdir ki, tam vaksinasıya "Delta" ştammina yoluxmadan etibarlı müdafiə edir. Buna baxmayaraq, vaksin istehsalçıları, məsələn, BioNtech/Pfizer artıq "Delta"ya da qarşı daha effektiv olacaq yeni preparat üzərində işləyirlər.

Qaydaq əvvəlki suala: peyvəndlənmə virusun mutasiyasına səbəb olmur?

Amaniyanın Gissen şəhərindəki Yustus Libiq Universitetinin virusoloqu Frideman Veberin fikrincə, əksinə, vaksin almayanlar koronavirus mutasiyaya uğramış variantının yayılmasına yardımçı olurlar. Bu, Hindistan, Braziliya və Cənubi Afrikanın təmsilində işləyən Mərkəz bu ölkələrdə peyvənd almış adamların faizi çox aşağı olduğu üçün yeni mutasiyalar orada meydana gəlmişdir. Öz növbəsində Peggri Riçe izah edir ki, vaksinlər virusun mutasiyaya uğraması ehtimalını artırır. İsrail və Böyük Britaniya kimi ölkələrdə (bu ölkələrdə əhalinin böyük hissəsi vaksin almışdır) koronavirusun yeni variantları peyda olardı.

Beləliklə, daha çox ehtimal budur ki, təhlükəli mutasiyalar məhz virusun maneəsiz və sürətlə yayıla biləcəyi yerlərdə əmələ gəlir. Bu isə o deməkdir ki, "Delta" ştamminin koronavirusa qarşı peyvəndlər nəticəsində əmələ gəlməsi tamamilə istisna olunur.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan xalqını

QURBAN BAYRAMI

münasibətilə təbrik edir,
bol ruzi-bərəkət,
xoşbəxt gələcək arzulayır

Həyatınız daim işıqlı olsun!

Günay Bank

Azərbaycan xalqını

Müqəddəs Qurban bayramı

münasibətilə təbrik edir,
kəsilən qurbanların
qəbul olunmasını
Uca Allahdan diləyir

Bayramınız mübarək!

XX əsrin ilk onilliyində Azərbaycan ictimai-siyasi mühitində yaranmış inqilabi ab-hava mətbuatın inkişafına böyük təsir göstərirdi. Savadlı, təhsilli, eyni zamanda millətsevər ziyalılarımız yaranmış vəziyyəti düzgün qiymətləndirərək, yeni qəzet və jurnalların fəaliyyətinə icazə almaq məqsədilə çarizmin müvafiq idarələrinə daha çox müraciətlər edirdilər. Nəticədə həmin onillikdə "Həyat", "İrşad", "Füyuzat" və başqa mətbu orqanların fəaliyyətinə nail olurdular.

Çox yeniliklərlə tarixə qovuşmuş XX əsrin birinci onilliyində Azərbaycan mətbuatı üçün daha bir əlamətdar hadisə isə baş redaktoru Cəllil Məmmədquluzadənin haqqında "...təbiət özü yaratdı, zamanə özü yaratdı" dediyi "Molla Nəsrəddin" jurnalının nəşrə başlaması oldu.

1906-cı il aprelin birinci sayı yayıldığı vaxtdan jurnalın redaksiyasına təbrik və təşəkkür məktubları ünvanlandı. Ancaq gələn həftə də təhqirlər, təhdidlər, həcrlər idi... Elə o zamandan da "Molla Nəsrəddin"nin yaradıcı heyəti həmişə hökumətin sətir nəzarəti, həm də bəzi soydaşlarımızın düşmən nəzarəti, şər və böhtanları ilə qarşılaşdı. Mollanəsrəddinçilər jurnalın nəşrini təhdidlərə, hədəzlərə, sensor təqiblərinə mərdliklə sinə gərək davam etdirdilər.

"Molla Nəsrəddin"nin mətbuatımızın inkişafında xidmətləri misilsiz oldu. Öz dövründə məktəb yaratmağa müvəffəq olan bu mətbu orqanın izi ilə çoxu böyük həvəslə irəlilədi. "Behlül", "Babayi-Əmir", "Zənbür", "Ari", "Kəlniyət", "Lək-lək" və başqa jurnallar bu məktəbin davamçıları oldu. Onların əksəriyyətinin yaradıcı heyəti "Molla Nəsrəddin"nin üzvlüyü çətinlikləri, maneələri, mollanəsrəddinçilərin qarşılaşdıqları təhdidləri, təqibləri, hətta həbsləri görsələr də, Azərbaycanın bu ilk satirik mətbu orqanının başladığı yoldan geri çəkilmədilər.

"Get-gədə, "Zənbür" ağa, sən də çarırsan deyəsən?"...

İdeya-bədii xəttinə, satirik gülüşün xarakterinə, formasına, bədii tərtibatına görə "Molla Nəsrəddin"ə yaxın olan, onun ənənələrini, üslubunu davam etdirən "Zənbür" jurnalının ilk sayı 1909-cu ilin 13 martında yayımlandı. Jurnalın səhifələrində müxtəlif mövzulu bədii, publisist yazılar, felyetonlar, xəbərlər, karikaturalar dərc edilirdi. "Zənbür"ün dili sadə və oxunaqlı idi. 8 səhifəlik jurnalın 4 səhifəsində şəkillərə, 4 səhifəsində isə yazılara yer verilirdi. Jurnalda rəngli karikaturalarla yanaşı, fotoşekillər də dərc edilirdi.

1909-cu ildə 42, 1910-cu ildə isə 28 sayı işıq üzü görən "Zənbür"ün nəşri doktor Əbdülxəlil Axundov idi. Jurnalın 1-21-ci saylarının redaktoru Rza bəy Səlimxanov, 1909-cu il 22-42-ci saylarının redaktoru Əziz Əzimzadə, 1910-cu il 1-27-ci saylarının redaktoru isə Murtuza bəy Pələvəndov oldu. Rəssamı Əziz Əzimzadə və Beno (Benedikt Rafailoviç Teliqator) idi. Əziz Əzimzadə redaktor, rəssam olmaqla yanaşı, "Zənbür"də və başqa jurnallarda "Avara rəssam", "Xoruz", "Məttəl qalan", "Firon xirda" və "Dəmdəməki" imzaları ilə yazılar dərc etdirirdi. Benoya gəlincə isə, o, sovet hakimiyyəti illərində də Azərbaycan mət-

buatında fəaliyyət göstərmişdi. O, Gürcüstan SSR-in xalq rəssamı idi.

"Zənbür"ün məramı, tənqid hədəfləri ilk sayındakı "Aydınlıq" adlı baş məqalədə belə açıqlanırdı: "...hər tövr olmuş olsa gerek bir az ehtiyatlı olaq. Çünki arıların təbii xüsusiyyəti... sancmaqdır və bu xasiyyəti ondan almaq müşkuldür. Ələ-xüsusi ki, qabaqda şirin təməllər ola; məsələn, müftəxorların yoğun boyunları, xanımların yalın baldırları, millət dərdindən əriyənlərin yekə qarınları və həmçinin bir tərəfdən də bu böyüklükdə şəhərə bir arıq arı kifayət etməyəcək". Məqalədə mətbuat düşmənlərinin dilindən: "Allah "Zənbür"ün nəşrini sındırsın və özündə də tezbazar əlesin" deyilirdi.

gedən milli-azadlıq hərəkatına dair karikaturalar dərc edilirdi.

Sözləri hikmətli, nəsihətəməz "Babayi-Əmir"

Müznib təxəllüsü ilə tanınan Əlabbas Əhmədov "Babayi-Əmir" jurnalını böyük əzab-əziyyətlərsə ərsəyə gətirdi. Sibirə sürgün olunması, çar hökuməti nəzarətində siyasi cəhətdən təhlükəli sayılması onun işlərini daha da çətinləşdirirdi. Elə bu səbəblərdən jurnalın nəşrinə icazəni böyük qarşıdaşı Əbülfəz Mütəllibzadənin adına aldı. Tədqiqatçı Ağarəfi Zeynalov bu barədə yazıb:

"Babayi-Əmir" öz məqsədini, məramını belə bəllə etdi: "Vay o kəsin halına ki, ayağını əndazədən kənara qoya, çünki "Babayi-Əmir" bəy, xan, molla, qazi, şah, sultan, artist-martist, mühərrir, filan bilməyəcək, varlıya, kasıba təfəvüt qoymayacaqdır". "Babayi-Əmir" öz məqsədinə sonadək sadıq qaldı. Cəsərətlili və doğru tənqiddən heç vaxt uzaqlaşmadı.

Jurnalın ilk sayı Bakıda 1915-ci il aprelin 21-də nəşr olundu. Ümumilikdə 65 (1915-ci ildə 31, 1916-cı ildə 34) sayı işıq üzü gördü. 8 səhifəlik, həftəlik jurnalda 1915-ci il 27-31-ci saylarında Əziz Əzimzadənin çəkdiyi karikaturalardan başqa şəkil verilmədi.

"Molla Nəsrəddin"dən fərqlənmək istəməyən "Lək-lək"...

"Lək-lək" adlı həftəlik satirik jurnal İrəvan şəhərində 1914-cü ildə fevralın 22-dən iyunun 12-dək nəşr edilmişdir. Tədqiqatçıların fikrincə, jurnalın adı, əslində "Leylək" olmalı imiş, kinayə məqsədilə belə adlandırılıb. 1914-cü ilin 21 yanvarında İrəvan qubernatoru "Lək-lək"nin nəşrinə verdiyi icazədə jurnalda baş məqalələr, şeir, şəhər işləri, Qafqaz xəbərləri, teleqramlar, xarici və daxili xəbərlər, felyeton, təmsil, "poçt qutusunu", elan dərc edilməsinin nəzərdə tutulduğunu qeyd edirdi. Jurnalın nəşri və müdiri M.Mirfətullayev və C.Əsgərzadə (Aciz) idi.

Jurnalın hər sayında başlığın altında səhraya qonmuş, qabağında bir neçə sünbül olan leylək şəklində verilir. Bir də Orta Asiyanın Mərv şəhərində çahəltərəstlər tərəfindən qətlə yetirilən maarifpərvər Yusif Heydərzadənin şəklində dərc olunurdu. Bunları nəzərə almasaq, deyə bilərik ki, 8 səhifəlik jurnal rəssam və litografiya problemləri üzündən şəkilsiz çıxırdı. Jurnalda İrəvanda ticarət və mədəni məsələlərə aid elanlara geniş yer ayrılırdı. Əsasən birinci və sonuncu səhifələrində jurnalın özü barədə, həmçinin başqa məsələlərə dair bəzi elanlar, məlumatlar dərc edilirdi. Demək olar ki, "Lək-lək"nin hər sayında belə elan verilir: "Məsələmizə müvafiq və millətimizə mənəfi olan hər cür təhriat üçün məcmuəmizin səhifələrini açıqdır. İmzasız yazılar dərc olunmadığı kimi, markasız göndərilən məktublar da qəbul olunmaz. Yazılar açıq türk dilində olmalıdır".

Dövrün ictimai, sosial, iqtisadi problemləri, maarif və mədəniyyət, ana dili, əlifba və digər mühüm məsələlərdən bəhs edən yazıların jurnalın səhifələrində geniş yer ayrılırdı. Xalqın kütləvi surətdə savadlanması naminə ərəb əlifbasının dəyişdirilməsi, yeni əlifbanın zəruriliyi "Lək-lək"də xüsusi qeyd olunurdu.

Jurnalda Azərbaycanın siyasi, ictimai, sosial, mədəni vəziyyəti ilə yanaşı, vaxtaşırı Yaxın Şərqi ölkələri, xüsusən Türkiyə və İranın həyatına dair yazılar dərc olunurdu. "Lək-lək"də bədii əsərlərə geniş yer verilirdi. Poeziya nümunələrində Mirzə Ələkbər Sabir ənənələri diqqət çəkirdi. "Lək-lək" Azərbaycanca qabaqcıl satirik mətbuatının ənənələrinə əsaslanır, "Molla Nəsrəddin" yolu ilə getməyə çalışırdı. Jurnalın 1914-cü il 28 aprel tarixli 4-cü sayında "Həmədanlı Məşədi İbad" imzası ilə verilmiş mətbuatın mübarizliyi, ədəbiyyatın ictimai həyata fəal münasibətindən bəhs edən "Tiflisdən məktub" adlı məqalədə bildirilir ki, "Lək-lək" "Molla Nəsrəddin"dən fərqlənməlidir.

Həftəlik nəşr kimi nəzərdə tutulsa da, jurnal bəzən böyük fasilələrlə nəşr olunurdu. Bunun əsl səbəbini redaksiya açıqlamır, bəzən gecikmələrə görə oxuculardan üzr istəyirdi. "Lək-lək" sonuncu - 12-ci sayında bu məzmununda elan verdi: "Bəzi səbəblərə görə bir neçə nömrədən sonra daha "Lək-lək" məcmuəsi çıxmayıb və "Lək-lək" müştərilərinə yenidən nəşr ediləcək "Cəngi" namində məcmuə göndəriləcəkdir..." Məlumat verildi ki, "Cəngi" jurnalı Əli Mehzun Hacı Zeynalabdinzadə və Cabbar Əsgərzadə tərəfindən nəşr ediləcək. Ancaq həmin jurnalın fəaliyyətini təsdiq edən heç bir sənəd əldə olunmayıb.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

«Molla Nəsrəddin»in davamçıları

1910-cu ilin oktyabrınadək fəaliyyət göstərən "Zənbür" dövrün məşhur realist şair və ediblərini öz ətrafında topladı. Mirzə Ələkbər Sabir, Əli Nəzmi, Abbas Səhət, Əliabbas Müznib, Bayrənəli Abbaszadə (Hammal) və başqa sənətkarların satirik şeir və felyetonları "Zənbür"ü daha da oxunaqlı edirdi. "Molla Nəsrəddin" kimi cəhalətli, mövhumatlı, təhsilin inkişaf etməməsinə tənqid edən "Zənbür"ü Mirzə Ələkbər Sabir belə "qınayırdı":

Get-gədə, "Zənbür" ağa, sən də çarırsan deyəsən?
Gah da bir məzhəbə, dına satırsan deyəsən?
Sən düz adamsan ağər sənə bu tədbir nədir?
Jurnalı çəkdiyin ol çalmalı təsvir nədir?
Qollarından sarılan kimdir, o zəncir nədir?
Dinnədikcə sənə, sərhəddən aşırırsan deyəsən?
Gah da bir məzhəbə, dına satırsan deyəsən?

"Molla Nəsrəddin" kimi, "Zənbür"də də yaxın ölkələrin həyatı ilə, xüsusən, İran və Türkiyədə

"Əslində, "Babayi-Əmir" jurnalının redaktoru da, nəşri də Ə.Müznib özü idi. Jurnalın nəşrinə sadıqsız M.Əbülfəz icazə aldığından rəsmi sənədlərdə də nəşir və redaktor kimi onun adı qeyd olunurdu".

Əliabbas Müznibin özü kimi, nəşr etdiyi jurnalın fəaliyyəti də çarizmin yerli orqanlarının, Sənzura Komitəsinin ciddi nəzarətindəydi. Qafqaz canişininin mülki işlər üzrə köməkçisi knyaz Orlovun canişini Georgi Kovalyova məxfi məktubunda bildirdi: "Hörmətli cənab Georgi Samoloyviç! Arayıq təqdim edərək əlahəzrətdən Bakı şəhərində tatar (Azərbaycan) dilində çıxan "Babayi-Əmir" yumoristik jurnalının redaktorunu hüzurunuza çağırmağınızı, onun bahalığının hökm sürdüyü, əhalinin kasib təbəqəsinin maddi təminatında çatışmazlıqların açıq-aşkar şəkildə hiss olunduğu vaxtda, əhalinin bir hissəsini digər hissəsinə qarşı qoyaraq jurnalın səhifələrində arağı-zıdırıcı məqalələr yerləşdirilməsinə yol verməməyinizi xahiş edirik".

Əlabbas Müznib jurnalın həm redaktoru, həm də ən fəal müxbirlərindən biri idi. O, bu mətbu orqanda "Babayi-Əmir", "Nəsim" və "Qəsim" imzaları ilə çıxış edirdi. Jurnalda Cəfər Cabbarlı, Əli Nəzmi, Azər Buzovnalı, Məmməd Said Ordu-badi, Əmin Abid, Əliqə Vahid kimi satirik şairlər iştirak edirdilər. "Babayi-Əmir"də "Əyyari-Kəmşür", "Kəmtar Əyyar", "Əyyar Beçə" və başqa imzalarla istifadə olunub. Tədqiqatlardan o da məlumdur ki, "Babayi-Əmir" "Molla Nəsrəddin"dən sonra ən çox gizli imzadan istifadə edən satirik jurnaldır.

Jurnal adı ilə də "Molla Nəsrəddin"i xatırladırdı. Rəvayətlərə görə, Molla Nəsrəddin kimi Babayi-Əmir də hikmətli sözləri, nəsihətləri ilə xalq arasında məşhur olub.

"Babayi-Əmir"nin ömrü uzun olmadı. Səhifələrində dərc olunan tənqidi yazılar, Müznibin siyasi cəhətdən etibarsız sayılması 1916-cı ilin oktyabrında jurnalın nəşrinin dayandırılmasının əsas səbəbləri oldu.

"Global Energy Azerbaijan"

şirkəti və onun törəmə şirkətləri
Azərbaycan xalqını

"Absheron Operating Company"

"Binagadi Oil Company"

"Karasu Operating Company"

"Shirvan Operating Company"

"Neftechala Operating Company"

Müqəddəs Qurban bayramı

*münasibətilə təbrik
edir, hər bir ailəyə
səadət, sevinc
dolu günlər və
firavan həyat
diləyir*

Coca-Cola

şirkəti Azərbaycan xalqını

Qurban bayramı

münasibətilə təbrik edir,
bolluq və firavan həyat arzulayır

Bayramınız mübarək!

Xocavənd rayonunda minalanmış sahədə baş vermiş yanğın söndürülüb

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) 112 - qaynar telefon xəttinə Xocavənd rayonunun Edilli kəndi yaxınlığında düşmənlər tərəfindən minalanmış mürəkkəb relyefli dağlıq ərazidəki açıq sahədə və qismən meşə zolağında yanğın baş verməsi barədə məlumat verilib.

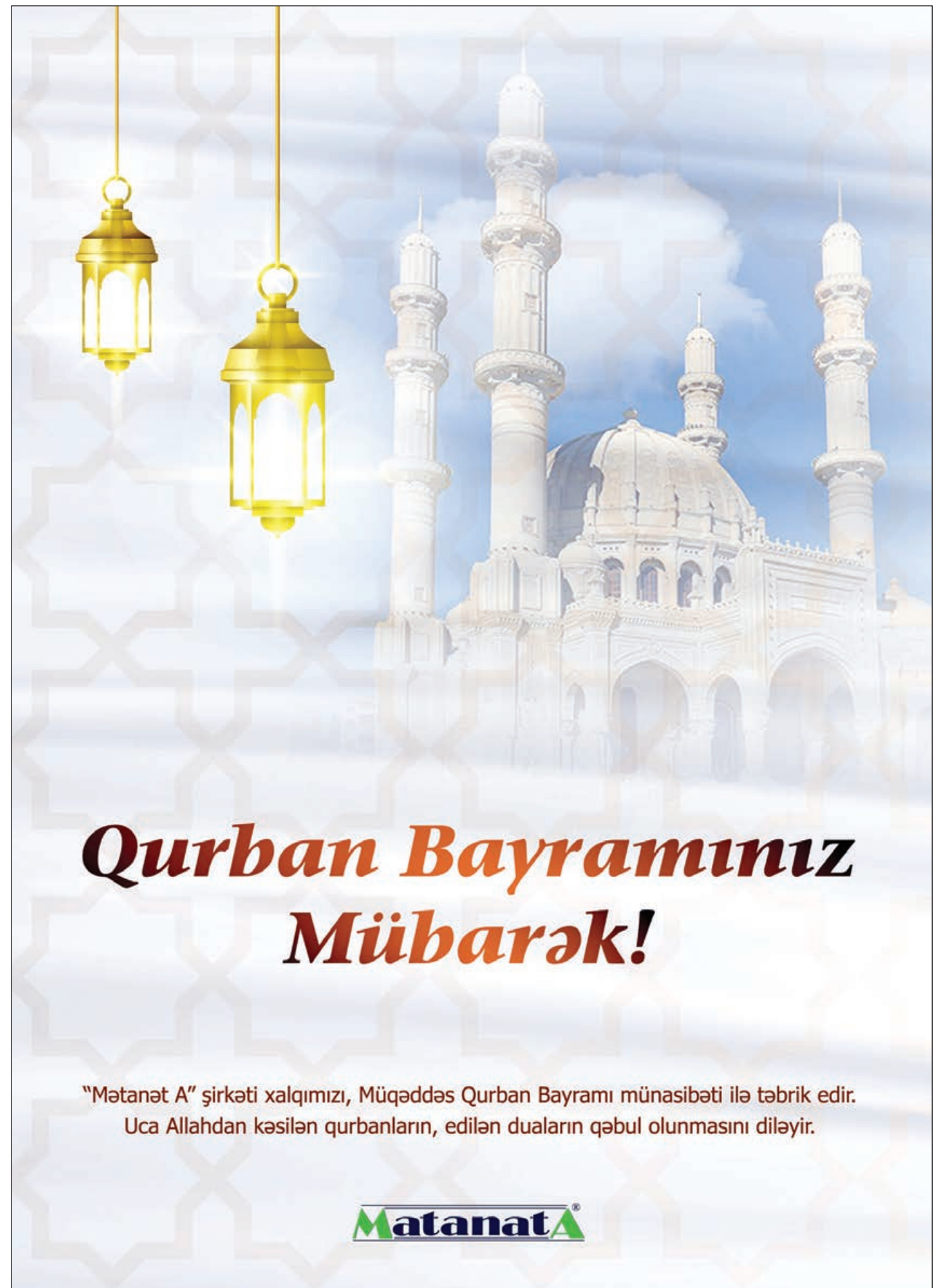
FHN-in Mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, məlumat əsasında nazirliyin müvafiq qüvvələri dərhal yanğının baş verdiyi əraziyə cəlb olunub.

Təhlükəsizlik tədbirləri nəzərə alınmaqla nazirliyin Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin yanğından mühafizə bölmələrinin səyi nəticəsində yanğının bilavasitə Edilli kəndinə keçməsinin qarşısı alınıb, habelə kommunikasiya

xətləri yanğından mühafizə olunub. Yanğın FHN-in Aviasiya dəstəsinin iki helikopteri də cəlb olunmaqla söndürülüb, alovun sıx meşəlik əraziyə keçməsinin qarşısı alınıb.

AZƏRTAC

Qurban Bayramınız Mübarək!

"Mətanət A" şirkəti xalqımızı, Müqəddəs Qurban Bayramı münasibəti ilə təbrik edir. Uca Allahdan kəsilən qurbanların, edilən duaların qəbul olunmasını diləyir.

"Azercell" in dəstəklədiyi "Uşaq Qaynar Xətti" son yarımildə 3000-ə yaxın zəng qəbul edib

"Uşaq Qaynar Xətti" xidməti uşaqların sağlam mühitdə böyüməsi üçün iş başındadır

11 ildən artıqdır "Azercell" in dəstəyi ilə fəaliyyət göstərən Azərbaycan "Uşaq Qaynar Xətti" xidməti (AUQX) cari ilin iyun ayı üçün hesabatını təqdim edib. Uşaqlara tömənnəsiz olaraq psixoloji və sosial yardım göstərən qaynar xətt xidmətinə bu ay ərzində 375 zəng daxil olub. Bunların böyük hissəsi hüquqi məsələlərlə (99 zəng) bağlı olub. Müraciətlər təhsil və psixoloji (cəmi 159 zəng), səhiyyə (35 zəng), sosial (24 zəng) və digər (58) sahələrlə bağlı olub. Müraciət edənlərin əksəriyyəti (241 zəng) ilk dəfə xidmətə zəng etdiklərini bildiriblər.

Azərbaycan "Uşaq Qaynar Xətti" xidmətinə iyun ayı boyunca həm böyüklər (248 zəng), həm də uşaqların özləri (115 zəng) müraciət ediblər. Xidmətdən yardım istəyən uşaqların 77-si qız, 38-i isə oğlan olub. Həmçinin sosial şəbəkələr üzərindən 12 anonim müraciət daxil olub.

Sözgedən dövr ərzində Azərbaycan "Uşaq Qaynar Xətti" xidmətinə daxil olan zənglərin arasında psixoloji təzyiqli halları, əməyin istismarı və etinasızlıqla bağlı müraciətlər də yer alır.

Iyun ayında qaynar xəttə daxil olan müraciətlərlə əlaqədar 5 ailə ilə görüş təşkil edilib. Həmçinin fərdi və qrup şəklində 11 sosial-psixoloji reabilitasiya işi aparılıb. Uşaqlara tibbi dəstəyin göstərilməsi, səhiyyə xidməti ilə təmin olunması ilə bağlı 3 müraciət daxil olub ki, AUQX əməkdaşları bu uşaqla-

rın səhiyyə hüquqlarının təminatı üçün zəruri addımlar atıblar.

Ümumilikdə bu ilin ilk altı ayı ərzində "Uşaq Qaynar Xətti" xidmətinə 2761 zəng daxil olub. Bunların əksəriyyəti təhsil sahəsi (874 zəng), hüquqi (580 zəng), psixoloji (418 zəng), sosial (260 zəng), səhiyyə (172 zəng) və digər (457 zəng) sahələrə aid olub. 2020 zəng böyüklər, 621 zəng isə 18 yaşdan aşağı şəxslər tərəfindən daxil olub.

Altı ay ərzində qeydə alınan müraciətlərlə əlaqədar 39 ailə ilə görüş təşkil edilib, 105 sosial-psixoloji reabilitasiya işi aparılıb. Uşaqlarda alilik dərəcəsinin müəyyən olunması, buna uyğun olaraq sosial müavinətin təyin edilməsi ilə bağlı 12 müraciət, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların müayinə və müalicəsi, onların səhiyyə hü-

quqlarının təmin olması ilə bağlı isə 13 müraciət daxil olub. Bu məsələlərlə əlaqədar müraciət edənlərə müavinətlərin təyin olunmasında dəstək göstərilib.

Bu aylar ərzində AUQX sosial şəbəkələr üzərindən də fəaliyyətini gücləndirməyə davam edir. Mərkəz əməkdaşları sosial şəbəkələrdən daxil olan müraciətləri də operativ şəkildə cavablandırır.

AUQX xidmətinin əməkdaşları yalnız daxil olan müraciətləri cavablandırmaq, onların həlli üzrə fəaliyyət göstərməklə kifayətlənmirlər. Xidmətin işinin bir qismini də maarifləndirmə təşkil edir. Bu aylar ərzində xidmət əməkdaşları onlayn vebinar və canlı yayımlar təşkil ediblər, beynəlxalq təlimlərdə iştirak ediblər. Təkcə iyun ayında 3 gün boyunca "Kompleks travmanın müalicəsi üçün Bağlılıq, Tənzimləmə və Səriştəlilik Çərçivəsi" mövzusunda beynəlxalq təlim təşkil edilib. Bu təlim iyun ayı ərzində də davam edəcək. Ümumilikdə 6 ay ərzində "Yeniyyətlik dövrünün psixoloji və fizioloji aspektləri", "İntihara son deyək!", "Özünü yalnız hissetmə sindromu" mövzularında onlayn tədbirlər keçirilib.

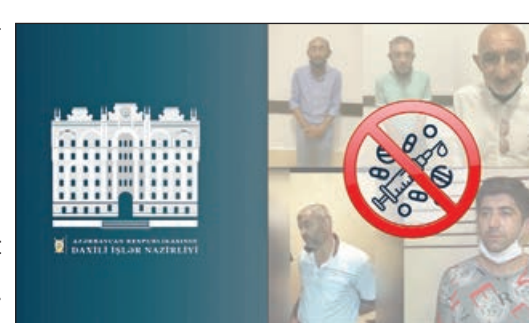
Paytaxtın Xətai, Nəsimi və Binəqədi rayonlarında narkotacirlərə qarşı əməliyyatlar keçirilib

Polis əməkdaşları Bakıda narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin satışı ilə məşğul olan şəxslərin aşkarlanaraq məsuliyyətə cəlb olunmaları istiqamətində əməliyyatları davam etdirirlər.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, növbəti əməliyyatlar paytaxtın Xətai, Binəqədi və Nəsimi rayonlarında baş tutub.

Xətai Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən rayon ərazisində keçirilən əməliyyat zamanı heroin, eləcə də "pat" adlanan metamfetaminin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan Zakir Əhmədov və Qadir Nəcəfov saxlanılıblar. Onlardan satmaq məqsədilə əldə etdikləri külli miqdarda metamfetamin aşkarlanaraq götürülüb.

Narkotik maddələrin satışı ilə məşğul olan şəxslərə qarşı növbəti əməliyyat Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin 43-cü polis bölməsinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilib.

Əməliyyat zamanı əvvəllər məhkum olunmuş Bəhrüz Əmənov saxlanılıb. Onun üzərindən və yaşadığı evdən satmaq üçün əldə etdiyi 1 kiloqram 80 qram metamfetamin, eləcə də hazır bükümlərdə güclü təsiredici narkotik vasitə kokain və elektron tərəzi aşkarlanıb.

Nəsimi Rayon Polis İdarəsi əməkdaşlarının "Papanin" adlanan ərazidə keçirilən əməliyyat zamanı narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan şəxslər tutulublar. Əməliyyat zamanı paytaxt sakinləri Vüqar Orucov, Nəsimi Adıgözəlov, Mirzə Quliyev və Kamil İmanov saxlanılıblar. Onlardan ümumilikdə 1 kiloqrama yaxın heroin və metamfetamin aşkar edilib.

Faktlarla bağlı Xətai, Nəsimi və Binəqədi Rayon Polis idarələrində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işləri başlanıb. Həmin şəxslər tutularaq istintaqa cəlb olunublar. Cinayət işləri üzrə zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Azərbaycan Olimpiya Oyunlarında: 6 iştirak, 44 medal

Güləş: 23 medal (4 qızıl, 8 gümüş, 11 bürünc)
Boks: 8 medal (1 gümüş, 7 bürünc)
Cüdo: 4 medal (1 qızıl, 2 gümüş, 1 bürünc)
Taekvondo: 3 medal (1 qızıl, 2 bürünc)
Avarçəkme: 2 medal (1 gümüş, 1 bürünc)
Stend atıcılığı: 3 medal (1 qızıl, 2 bürünc)
Ağırliqaldırma: 1 medal (1 bürünc)

İyulun 23-də Yaponiyanın paytaxtı Tokioda 32-ci Yay Olimpiya Oyunları start götürəcək. "Tokio-2020"də 12 mindən çox idmançı 339 medal dəsti uğrunda mübarizə aparacaq. Bundan əvvəl çıxış etdiyi Yay Olimpiya Oyunlarında böyük nəticələrə imza atan Azərbaycan turnirə 44 idmançı ilə yollanır. Ümumiyyətlə, atletlərimiz çıxış etdikləri son 6 olimpiadada çox möhtəşəm tarixi zəfərlərə imza atıblar. Onları bir daha xatırlamaq yerinə düşərdi.

1996-cı ildə ABŞ-da keçirilən Atlanta Olimpiadasında 23 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan 1 gümüş medalla 61-ci yeri tutmuşdu. Yeganə medalı 52 kq çəki dərəcəsinde yarışan sərbəst güləşçimiz Namiq Abdullayev qazanmışdı.

2000-ci ildə Sidneydə 31 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan 2 qızıl və 1 bürünc medalla 34-cü yeri (Avropa ölkələri arasında 23-cü) yeri tutdu. Komandamıza ilk qızıl medalı qadınlar arasında stend atıcılığı yarışında Zəfər Məftahəddinova qazandı. İkinci qızıl medalı isə Atlanta oyunlarının gümüş mükafatçısı, güləşçi Namiq Abdullayev gətirdi. Boksçu Vüqar Ələkbərov bürünc medala sahib oldu.

21-ci minilliyin ilk Olimpiya Oyunlarında "Atina-2004"də 12 idman növündə 38 idmançı ilə təmsil olunan Azərbaycan Vətənə 1 qızıl, 4 bürünc medalla qayıtdı. Yunan-Roma güləşi üzrə 66 kq çəki dərəcəsinde 22 yaşlı Fərid Mansurov fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxaraq qızıl, atıcılıq üzrə yarışlarda kiçik çaplı tapançadan 25 metr məsafəyə atəş açmada İradə Aşumova və stend atıcılığı üzrə təmsilçimiz, "Sidney-2000" Olimpiadasının qızıl mükafatçısı Zəfər Məftahəddinova Azərbaycan yığmasının hesabına iki bürünc medal yazdırdılar. Afində yarışmada yüksələn ilk Azərbaycan boksçusu Ağası Məmmədovun çəki problemi onu bürünc medalla kifayətlənməyə məcbur etdi. Ölkəmizin aktivinə yazılan 4 bürünc medaldan biri isə digər boksçumuz Fərid Aslanovun payına düşdü.

2008-ci ildə Pekində təşkil edilən Olimpiadada isə Azərbaycan 12 idman növündə 44 atletlə təmsil olunurdu. Komandamız Olimpiya Oyunlarında ilk dəfə olaraq hər üç əyərda medallar qazandı. Ölkəmizə Olimpiya qızılına cüdoçumuz Elnur Məmmədli (73 kq), gümüş medalları isə yunan-Roma güləşində Rövşən Bayramov (55 kq) Vitali Rəhimov (60 kq) qazandı. Sərbəst güləşçimiz Xetaq Qazıyov (96 kq), qadın güləşində Mariya Stadnik (48 kq), boksda Şahin İmranov (57 kq)

və cüdoada Mövlud Mirəliyev (100 kq) bürünc medallara layiq görüldülər.

Beləliklə, Pekində keçirilən XXIX Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan yığması 7 medalla (1 qızıl, 2 gümüş, 4 bürünc) 204 ölkə arasında medalların sayına görə 27-ci, növbə görə isə 39-cu oldu.

2012-ci ildə London Olimpiya Oyunlarında isə Azərbaycan idmançıları 10 medal (2 qızıl, 2 gümüş, 6 bürünc) qazandı. Bununla 204 ölkə arasında 30-cu olan ölkəmiz medalların ümumi sayına görə 25-ci (Avropa ölkələri arasında 15-ci, MDB-də isə 5-ci) yerdə qərarlaşdı.

Londonda Toğrul Əsgərov və Şərif Şərifov qızıl, Rövşən Bayramov və Mariya Stadnik gümüş medalların sahibi oldular. Digər üç güləşçimiz - Emin Əhmədov, Yuliyə Ratkeviç və Xetaq Qazıyov isə mübarizələrini bürünc medalla başa vurdu. Digər üç bürünc medalı isə ağırliqaldırma Valentin Xristov və boksçularımız Teymur Məmmədovla Məhəmmədruş Məcidov qazandı.

2016-cı ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində təşkil edilən XXXI Yay Olimpiya Oyunlarına Azərbaycan 56 idmançı ilə qatıldı. Ölkəmiz ilk dəfə rekord sayda - 18 medal (1 qızıl, 7 gümüş, 10 bürünc) qazandı. Dünyanın 207 ölkəsindən 11 mindən çox idmançı iştirak etdiyi yarışlarda Azərbaycan medal sayına görə 87 mükafatçı ölkə arasında 15-ci yeri tutaraq islam, türk və Cənubi Qafqaz ölkələri arasında lider oldu.

Pehləvanlarımız bu dəfə də 9 medal qazandı. Güləş yığmamızın aktivinə 3 gümüş medalı Mariya Stadnik, Toğrul Əsgərov və Xetaq Qazıyov əlavə etdilər. Digər 6 güləşçimiz - Cəbrayıl Həsənov, Rəsul Cənayev, Nataliya Sinişin, Sabah Şəriət, Şərif Şərifov və Hacı Əliyev çıxışlarını bürünc medalla başa vurdu. Cüdoçulardan Rüstəm Uruco və Elmar Qasımov isə Vətənə gümüş medalla döndülər.

Tarixində ilk dəfə Olimpiya Oyunlarında mükafat qazanan taekvondo üzrə Azərbaycan millisi "Rio-2016"da ən yaxşılarından biri oldu. Braziliyaya 4 idmançı ilə yollanan yığmamız okeanın o tayında 3 medal əldə etdi. Radik İsayev isə Azərbaycanın yeganə qızıl medalının sahibi oldu. Milad Bəiqi Harçəqani və Patimat Abakarova da medalsız qaldılar. Onların qismətinə bürünc medal düşdü.

Boksçulardan Lorenzo Rostomayor gümüş, Kamran Şahsuvarlı bürünc medala sahib oldular. Ölkəmizin hesabına daha bir gümüş medalı avarçəkme yarışlarında Valentin Demyanenko, bürüncü İna Sipenکو-Rodomskeya əlavə etdi.

İndi isə "Tokio-2020"dür. Ümid edir və inanırıq ki, idmançılarımız onlara göstərilən etimadı doğrultaraq Vətənə daha yaxşı nəticələrə qayıdacaqlar.

Uğurlar, Azərbaycan!

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Hər anı sağlq və sevinc dolu,
gözəl bir bayram keçirməyinizi arzu edirik
Qurban Bayramınız mübarək olsun.

TEKFEN İNŞAAT

20 iyul Beynəlxalq Şahmat Günüdür

1500 yaşlı oyun

İnsanın ən güclü silahı ağıl, oyunlarda ən maraqlısı şahmatdır

Hər kəsin uşaqlıqdan sevdiyi bir oyun olur. İlk baxışdan eyniləncə hesab edilən oyunlarımız az deyil. Bəzən bu oyunlara kənarından baxan kimi baxanlar da olur. Hətta peşəkar oyunçularını düşünməyə öz-özünə dayanmış ordunun sərkdəsinə bənzəndilər də var.

İnsanlar tərəfindən icad olunan oyunların içində bir neçəsi var: həm idmana, həm də incəsənətə yaxındır - yaddaşı gücləndirir, diqqəti və səbri artırır, çətin vəziyyətlərdən çıxış yolu tapmaq və anı qərar qəbul etmək vərdişləri formalaşdırır. Söhbət şahmatdan gedir. Maraqlıdır, bu oyun nə vaxt və necə yaranıb?

Şahmat oyunu 1500 il bundan əvvəl Hindistanda meydana gəlib və ilk vaxtlar "çaturanga" adlanıb. Bu oyunun qaydaları vaxt ötdükcə dəyişərək indiki halını alıb.

Revayətə görə, hind müdrikliyindən biri çaturanga oyununu qanlı müharibələrin qarşısını almaq üçün icad etdi: döyüş əməliyyatlarını adi taxta üzərində aparmaq və qələbəni insanın ən güclü silahı - ağılla qazanmaq mümkünmüşdür, onda nəyə görə qan tökülsün?

Bu oyun hind şahzadəsinə vəhə edib. Şahzadə oyunu icad edən şəxsi mükafatlandırmaq məqsədilə onu saraya dəbət edərək deyib: "Nə arzunuz varsa, de, yerinə yetirəm". Lakin şahmatın hikmətini bildikdən sonra, o, həmin mükafatı verməyə sərəvət tapmayıb.

İlk şahmat turniri XIX əsrdə təşkil olub. Bu gün şahmat turnirləri beynəlxalq səviyyədə Beynəlxalq Şahmat Federasiyası tərəfindən idarə olunur.

İlk "Dünya şahmat çempionu" adına məşhur şahmatçı Vilhelm Steynits 1886-cı ildə

sına çevrilib. Bu oyun vasitəsilə dünya xalqları bir-birinin qeyri-adi düşüncə qabiliyyətlərini tanıyırlar.

Bu sahədə tanınmışlar xalqımızın və dövlətimizin tarixində adlarını qızıl hərflərlə yazırlar. Onlardan biri də 1988-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açan, 164 nömrəli orta məktəbdə oxuyub, 7 yaşından şahmatla məşğul olan Rauf Məmmədovdur.

Dəfələrlə Avropa və dünya çempionatlarında qızıl medalla Vətənə döndən şahmatçının anası Lətifə Əliyeva deyir ki, Rauf 8 yaşında olarkən SSRİ-nin paytaxtında onayışlar arasında keçirilən yarışda Moskva çempionu olub: "...1998-ci ildə Rauf 10 yaşında olarkən Ulu Öndər Heydər Əliyev kiçik yaşlı şahmatçı qazandı. Həmyerlirimizdən ən yaxşı nəticə Məhəmməd Muradlıya məxsus olsa da, Rauf Məmmədovla Ulvi Sadiqov da ardıcıl ikinci qələbəsinə qazanıblar.

2017-ci ildə Avropa çempionatında da Rauf Məmmədov Vətənə 2 qızıl medal gətirib.

Maraqlı məqamlardan biri məşhur şahmatçımızın indiyədək iştirak etdiyi və qalibiyyətlə döndüyü beynəlxalq və yerli yarışlarda sponsorunun olmamasıdır. Anası onu da xüsusilə vurğulayır ki, əgər sponsor olsaydı, o, daha böyük nailiyyətlər qazanmış olardı. Bundan başqa o, 1997-ci ildən 2004-cü ilə kimi öz təşəbbüsü ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin ad günündə Azərbaycanda və ölkə kənarında şahmat yarışları da keçirib. Bu barədə Moskvada çıxan qəzetlərdə də məqalələr dərc edilmişdir.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

şahmat üzrə Çində dünya, onlayn formatda keçirilən yarışda isə Fransa çempionu adına layiq görüldü."

2020-ci ildə pandemiya ilə əlaqədar yenə də onlayn keçirilən "İpək Yolu"nun qalibi - çempionu adını qazanan, Olimpiada yarışında bürünc medalın sahibi olan şahmatçımızın uğurları yalnız yuxarıda sadalananlar deyil. Makedoniyanın paytaxtında keçirilən şahmat üzrə Şəxsi Avropa çempionatının II turunda iştirak edən 7 təmsilçimizdən heç biri məğlub olmayıb. Həmyerlirimizdən ən yaxşı nəticə Məhəmməd Muradlıya məxsus olsa da, Rauf Məmmədovla Ulvi Sadiqov da ardıcıl ikinci qələbəsinə qazanıblar.

2017-ci ildə Avropa çempionatında da Rauf Məmmədov Vətənə 2 qızıl medal gətirib.

Maraqlı məqamlardan biri məşhur şahmatçımızın indiyədək iştirak etdiyi və qalibiyyətlə döndüyü beynəlxalq və yerli yarışlarda sponsorunun olmamasıdır. Anası onu da xüsusilə vurğulayır ki, əgər sponsor olsaydı, o, daha böyük nailiyyətlər qazanmış olardı. Bundan başqa o, 1997-ci ildən 2004-cü ilə kimi öz təşəbbüsü ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin ad günündə Azərbaycanda və ölkə kənarında şahmat yarışları da keçirib. Bu barədə Moskvada çıxan qəzetlərdə də məqalələr dərc edilmişdir.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

AZAL Tacikistana, Bosniya və Herseqovinaya koronavirusa qarşı peyvənd çatdıracaq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, koronavirus infeksiyasının yayılmasına qarşı mübarizə üçün humanitar yardım olaraq daha iki ölkəyə "AstraZeneca" peyvəndi partiyası göndəriləcəkdir.

Azərbaycanın milli aviadaşıyıcısı (AZAL) təyyarələri ilə Tacikistana, Bosniya və Herseqovinaya həmin vaksinin 40 min dozasını çatdıracaq. "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin Mətbuat xidmətinin məlumatında bildirilir ki, peyvəndin çatdırılması AZAL-ın çarter reysləri ilə 19 iyulda Bakıdan Sarayevə şəhərinə, 20 iyulda Düşənbə şəhərinə həyata keçiriləcək.

Xatırladaq ki, daha əvvəl Azərbaycan "AstraZeneca" peyvəndini Özbəkistana (50 min) və Qırğızistana (40 min) ötürmüşdür.

Göygöl Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Göygöl Şəhər İnzibati Ərazi Dairəsi üzrə Nümayəndəliyi Göygöl şəhər uşaq bağçalarına bərk inventarların kotirovka sorğusu üsulu ilə satın alınmasını həyata keçirir

Kotirovka sorğusunda iştirak etmək üçün sənədlər 04 avqust 2021-ci il saat 11:00-dək qəbul olunur. Zərflər 04 avqust 2021-ci il saat 15:00-da Göygöl Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Göygöl Şəhər İnzibati Ərazi Dairəsi üzrə Nümayəndəliyində açılacaqdır.

Maraqlanan təşkilatlar (02220) 5-23-69 telefon nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Ünvan: Göygöl şəhəri, S.Hacıyev küçəsi, № 42.

Tender komissiyası

"Qaradağ Tikinti Materialları" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarlarının nəzərinə

31 avqust 2021-ci il saat 11:00-da "Qaradağ Tikinti Materialları" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarlarının növbədənəknar ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir.

Gündəlikdə duran məsələlər:

Səhmdar cəmiyyətinin fəaliyyətinin bərpa olunması və gələcəkdə görüləcək işlər barədə müzakirələrin aparılması.

Ünvan: Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Qaradağ stansiyası.

İdarə Heyəti

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Bakı Şəhər Nərimanov Rayon Məhkəməsinin kollektivli məhkəmənin hakimi Hafiz Kamranova atası

ELDAR KAMRANOVUN

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

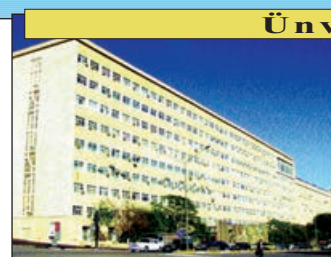
B İ L D İ R İ Ş

Göygöl Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Göygöl Şəhər İnzibati Ərazi Dairəsi üzrə Nümayəndəliyi tərəfindən 16 iyun 2021-ci il tarixdə Göygöl şəhər 1 saylı Kəpəzlər evi - uşaq bağçasında cari təmir işlərinin aparılması və 13 iyul 2021-ci il tarixdə Göygöl şəhər uşaq bağçalarına bərk inventarların alınması üzrə Portalda dərc edilmiş kotirovka sorğusu ləğv edilmişdir.

Tender komissiyası

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühəsibət - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb səhifələndirilib,
"Azərbaycan" nəşriyyatında
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərc üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 4367
Sifariş 1256
Qiyməti 40 qəpik